

Minimabeleid 2018-2021 gemeente OIst-
Wijhe

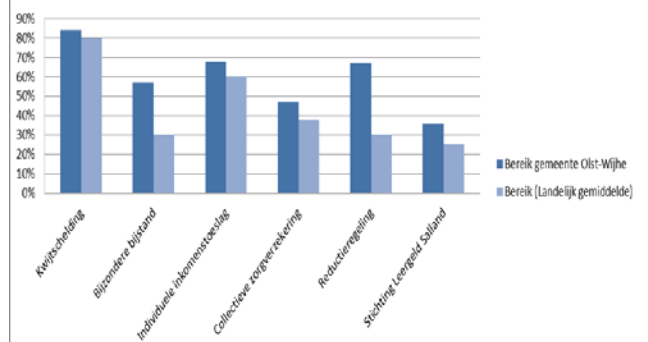
Samenvatting

Het aantal regelingen in het Minimabeleid is uitgebreid. Met de komst van deze nieuwe regelingen is fors ingezet op het vergroten van de bekendheid met de regelingen. Het gebruik van de Minimaregelingen is hoger dan het landelijk gemiddelde.

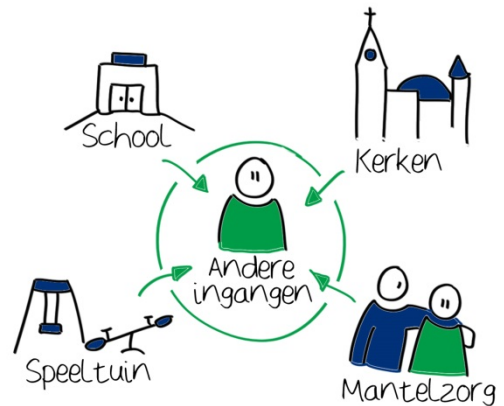
Over het algemeen zijn de betrokkenen bekend met de regelingen door de folder maar ook door het persoonlijk contact met een van de consulenten. Twee derde deel vindt de gegeven informatie duidelijk tot zeer duidelijk. Het aanvraagformulier en de procedure wordt wat minder duidelijk gevonden.

Gebruik Minimabeleid

Uit de Inkomens Effectrapportage, de effecten van landelijke en gemeentelijke regelingen, blijkt dat huishoudens een groot deel aan ondersteuning verliezen als zij een inkomen hoger dan 120 procent van het Wettelijk sociaal minimum gaan verdienen. Dit is de zogenoemde armoedeval.

Onze (samenwerkende) partners vinden het belangrijk dat kinderen geen uitzondering zijn en mee kunnen doen aan alle binnen en buitenschoolse activiteiten. De organisaties moeten weten van alle regelingen. De regelingen en aanvraagprocedure moeten zo eenvoudig mogelijk zijn.

De kinderen zelf vinden het vooral belangrijk dat het kindpakket breed wordt ingezet, ze willen zelf kiezen tussen activiteiten. Zij willen niet dat het overal bekend wordt dat hun ouders een laag inkomen hebben.

Armoedeconferentie;
De doelgroep kan via alle organisaties in de gemeente worden gevonden. Het is voor kinderen belangrijk om mee te kunnen doen: sport, cultuur, gezondheid, feestjes, kleding en computer/telefoon. Maar ook is het belangrijk het hele gezin te ondersteunen.

Armoede heeft ook voor kinderen nadelige gevolgen op kortere maar ook de middellange en lange termijn. Daarom heeft het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld voor kinderen in armoede.

Met de in gang gezette transformatie in het sociaal domein ontstaat een nieuwe uitvoeringspraktijk waarin maatwerk meer de norm wordt. Niet het recht op een voorziening is leidend maar vooral de vraag "wat is hier nodig".

Armoede (langdurige schaarste) zorgt ervoor dat men moeilijk nieuwe vaardigheden aan kan leren en leidt ertoe dat men op de lange termijn steeds onverstandigere beslissingen neemt. De aanpak "Mobility Mentoring" sluit aan bij deze inzichten.

Ten opzichte van eerdere jaren is het gebruik van de Minimaregelingen toegenomen. Het beschikbare budget voor het Minimabeleid wordt in 2017 ruim overschreden. Dit heeft te maken met een aantal incidentele kosten. Voor de jaren 2018 en verder verwachten we (net) uit te komen met het beschikbare budget.

Voorstellen

Vanaf 2018 de extra middelen voor kinderen die opgroeien in armoede (€ 55.152 per jaar) structureel toevoegen aan de middelen voor de Reductieregeling. Hiervan 1/7 ad € 7.879 inzetten ter dekking van de uitvoeringskosten.

Het beschikbare budget voor 2017 ad € 53.741 toevoegen aan het budget Minimabeleid. Hiervan 1/7 ad € 7.677 inzetten ter dekking van de uitvoeringskosten. Het restant budget 2017 van € 46.000 wordt bij de jaarrekening 2017 via resultaatbestemming beschikbaar gesteld voor de jaren 2018 t/m 2021.

De gemaakte kosten ter uitvoering van de evaluatie en de gehouden armoedeconferentie van ongeveer € 9.000 ten laste brengen van de reserve Sociaal Domein en dit in de jaarrekening 2017 verwerken.

De kosten voor Kwijtschelding gemeentelijke belastingen lijken als gevolg van autonome ontwikkelingen structureel toe te nemen. Daarom wordt voorgesteld dit budget bij de kadernota 2019-2022 opnieuw te beoordelen.

De Reductieregeling open te stellen voor kinderen in huishoudens met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm.

De huidige ruime formulering in de Reductieregeling in stand te houden. Het zogenoemde Kindpakket blijft bestaan uit een vergoeding voor culturele, maatschappelijke en sportieve voorzieningen en activiteiten.

De Reductieregeling voor alle kinderen van 0-18 jaar te verhogen met € 250 per jaar naar € 550 per kind per jaar.

De maximumvergoeding voor de aanschaf van een computer/laptop wordt € 300 per kind, één keer per vijf jaar.

De Reductieregeling (inclusief Kindpakket) uit te laten voeren door de consultants Minimabeleid van de gemeente. Hierbij de samenwerking zoeken met (lokale) partners.

In de Reductieregeling onderscheid aanbrengen tussen het zogenoemde Kindpakket en het volwassenenpakket. De Reductieregeling voor volwassenen wordt toegekend aan huishoudens met inkomen tot 110% van de bijstandsnorm.

De hoogte van de vergoeding voor volwassenen ongewijzigd vast te stellen op maximaal € 200 voor een alleenstaande en € 250 voor een echtpaar.

De vergoeding voor volwassenen wordt gegeven voor deelname aan culturele, maatschappelijke, en sportieve voorzieningen en activiteiten waaronder mediakosten zoals telefoon, televisie/ internetkosten en de kosten voor georganiseerde gezamenlijke maaltijden.

Voor de periode 2018-2021 de subsidie en daarmee de deelname aan de Sallandse Dialoog voort te zetten. De subsidie vast te stellen op maximaal € 5.000 per jaar voor de periode van vier jaar en te betalen uit het hiervoor beschikbare restant budget 2017.

Voor het opzetten van (lokale) preventie-activiteiten voor de periode 2018-2021 een totaalbedrag van € 25.000 beschikbaar te stellen en te betalen uit het hiervoor beschikbare restant budget 2017.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	7
Hoofdstuk 1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding.....	8
1.2 Leeswijzer	8
Hoofdstuk 2 Evaluatie	9
2.1 Kwalitatieve evaluatie.....	9
2.2 Kwantitatieve evaluatie.....	11
2.3 Inkomens Effectrapportage Gemeente Olst-Wijhe	12
2.4 Conclusie en aanbevelingen voor vormgeving nieuw beleid	14
Hoofdstuk 3 Betrokkenen en Samenleving.....	15
3.1 Betrokkenen	15
3.2 Betrokken kinderen	15
3.3 Resultaten gesprekken met partners uit de samenleving	16
3.4 Armoedeconferentie	17
Hoofdstuk 4 Nieuwe ontwikkelingen	18
4.1 Transformatie Sociaal Domein.....	18
4.2 Gevolgen Armoede	18
4.3 Kansen voor alle kinderen.....	19
Hoofdstuk 5 Beschikbare middelen	20
Hoofdstuk 6 Nieuw beleid	21
6.1 Kindpakket.....	21
6.2 Reductieregeling	25
6.3 Collectieve ziektekostenverzekering	25
6.4 Schuldhulpverlening	26
6.5 Preventie	27
6.6 Maatwerk.....	29
Hoofdstuk 7 Benodigde middelen.....	31
7.1 Evaluatie.....	31
Bijlage I	Visual Note Armoedeconferentie 11 oktober 2017
Bijlage II	Primoforum Verslag Armoedeconferentie 11 oktober 2017
Bijlage III	Evaluatie Minimabeleid Gemeente Olst-Wijhe
Bijlage IV	Inkomens Effectrapportage Gemeente Olst-Wijhe

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeenteraad heeft op 16 december 2013 ingestemd met het Beleidskader Minimabeleid 2014-2017. Hierin werd opgenomen dat het Minimabeleid in 2017 wordt geëvalueerd en nieuw beleid wordt vastgesteld. In de periode na vaststelling van dit beleidskader hebben zich ingrijpende maatschappelijke ontwikkelingen voorgedaan. In de taakverdeling tussen de verschillende overheden krijgen gemeenten steeds meer verantwoordelijkheden om de inwoners te kunnen laten participeren in de samenleving. Het Armoedebeleid is daarbij een belangrijk instrument om participatie ook mogelijk te maken voor inwoners die daar op eigen kracht (nog) niet voldoende in kunnen voorzien. Dit heeft zich, in de afgelopen periode, vertaald in diverse aanpassingen c.q. aanvullingen op het Minimabeleid.

Op 14 april 2014 werd er een initiatiefvoorstel ingediend over het lokale Armoedebeleid. Dit initiatief werd door de gemeenteraad ondersteund en zij hebben ons college gevraagd om in gesprek te gaan met Stichting Leergeld Salland. Ook heeft de gemeenteraad destijds uitgesproken de komst van een budgetcoach te willen bevorderen en, als dat lukt, te ondersteunen.

In het op 12 mei 2014 vastgestelde coalitieakkoord 2014-2018 is aangaande het Minimabeleid het volgende opgenomen; *De coalitie staat een hervorming van het huidige Minimabeleid voor. Daarbij is uitgangspunt dat de gemeente extra inkomensondersteuning blijft bieden aan de meest kwetsbaren en aan kinderen tot 18 jaar, waardoor deze kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. Een voorstel daarover komt in 2014. Door de inzet op preventie (bijvoorbeeld door onderliggende problemen aan te pakken, zoals schulden) beperkt de gemeente de afhankelijkheid van gemeentelijke inkomenssteun.*

Deze uitgangspunten zijn uitgewerkt in de op 22 september 2015 vastgestelde "Uitwerking scenario's Minimabeleid". In verband met de afschaffing van de "Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten" (Wtcg) en de "Regeling Compensatie Eigen Risico" (CER) is op 14 december 2015 de "Nota financiële tegemoetkoming ziektekosten" vastgesteld.

Zoals afgesproken wordt in 2017 het Minimabeleid geëvalueerd om vervolgens het nieuwe Minimabeleid in te laten gaan op 1 januari 2018.

Tot slot heeft het Rijk vanaf 2017 structurele middelen beschikbaar gesteld om de armoede onder kinderen te verminderen en alle kinderen de kans te geven om mee te doen. Deze nota voorziet in de belangrijkste beleidskeuzes.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt ons huidige Minimabeleid geëvalueerd. Hierin zijn ook de belangrijkste uitkomsten van de door onderzoeksbureau KWIZ uitgevoerde onderzoeken naar ons Minimabeleid en de Inkomens Effectrapportage meegenomen. In hoofdstuk drie wordt verslag gedaan van de belangrijkste uitkomsten van de op 11 oktober 2017 gehouden Armoedeconferentie en de gevoerde gesprekken met de direct belanghebbenden, waaronder ook kinderen, en samenwerkende partners.

Vervolgens wordt in hoofdstuk vier stil gestaan bij de belangrijkste ontwikkelingen op dit moment om daarna in hoofdstuk vijf verder te gaan met de beschikbare middelen. Uiteindelijk volgen in hoofdstuk zes voorstellen voor (nieuw) beleid. Tot slot wordt in hoofdstuk zeven ingegaan op de benodigde middelen.

Hoofdstuk 2 Evaluatie

Alvorens we nieuw beleid gaan opstellen wordt gezien of we de gewenste beleidseffecten, zoals verwoord in het coalitieakkoord, hebben bereikt;

“De gemeente biedt extra inkomensondersteuning aan de meest kwetsbaren en aan kinderen tot 18 jaar, waardoor deze kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. Door de inzet op preventie (bijvoorbeeld door onderliggende problemen aan te pakken, zoals schulden) beperkt de gemeente de afhankelijkheid van gemeentelijke inkomenssteun”.

Dit doen we aan de hand van een kwalitatieve evaluatie. Welke instrumenten zijn er de afgelopen periode ingezet en hoe wordt deze inzet gewaardeerd door de doelgroep van het Minimabeleid. Dit aan de hand van de uitkomsten van het in 2016 gehouden klanttevredenheidsonderzoek en de gesprekken die in de afgelopen periode zijn gevoerd.

Of de ingezette instrumenten hebben geleid tot een hoger gebruik van de regelingen zal ook blijken uit de kwantitatieve evaluatie waarin we stil staan bij de omvang en de samenstelling van de doelgroep en het gebruik van de verschillende regelingen. Dit is uitgewerkt in de rapportage Evaluatie Minimabeleid Gemeente Olst-Wijhe. Tot slot wordt aan de hand van al deze gegevens in de Inkomens Effectrapportage Gemeente Olst-Wijhe stil gestaan bij de effecten van het landelijk- en gemeentelijk beleid op de inkomens van de doelgroep voor het Minimabeleid.

2.1 Kwalitatieve evaluatie

Naast het (zorgvuldig) uitvoeren van de regelingen is hard gewerkt om het Minimabeleid meer onder de aandacht van onze inwoners (en samenwerkende partners) te vergroten. Dit om de bekendheid met en het gebruik van de regelingen op grond van het Minimabeleid te vergroten. Hieronder worden de belangrijkste activiteiten beschreven.

Communicatie

Bij het vaststellen van de Beleidsnota Financiële tegemoetkoming in de ziektekosten in 2015 is afgesproken om meer in te zetten op de directe benadering van de doelgroep.

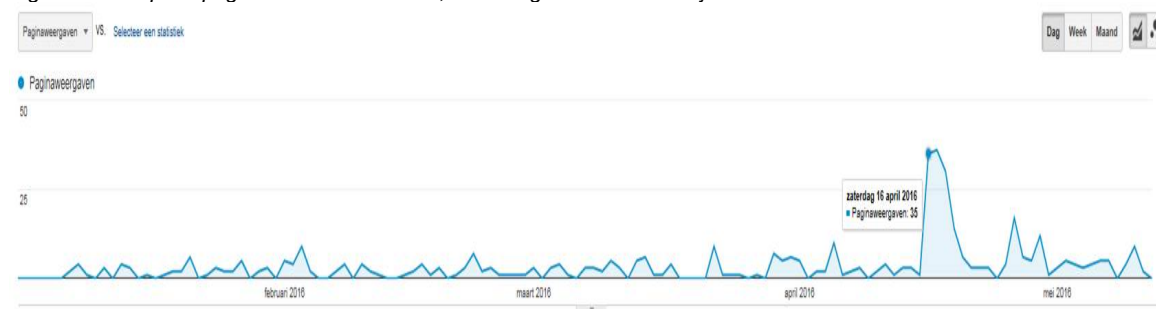
Dit is op verschillende manieren opgepakt;

Persoonlijke / directe communicatie

In samenspraak met de Cliëntenraad WWB is een folder; Hoge kosten- Laag inkomen, Financiële tegemoetkomingen gemeente Olst-Wijhe gemaakt. Hierin staan de belangrijkste regelingen kort uitgelegd met daarbij contactinformatie. Deze folder is aan alle inwoners met een laag inkomen, voor zover bij ons bekend, toegestuurd.

De folder is te vinden op onze website met een link naar een rekentool waar mensen zelf een eerste voorlopige berekening kunnen maken. Het versturen van de folder en verwijzing naar de website leverde, in de periode direct na verzending, een beduidend hogere respons op de website op. Dit blijkt uit onderstaande figuur;

Figuur 2.1 Respons pagina Werk en Inkomen, website gemeente Olst-Wijhe

Uiteraard is de folder ook opgenomen in de zogenoemde klantenmap Werk en Inkomen. Overigens is de folder in juni 2017 aangepast aan de actuele situatie en nogmaals aan de ons bekende doelgroep verzonden.

Ook is in 2016 gestart met de invoering van het inloopspreekuur Financiële tegemoetkomingen, één dagdeel per week in Wijhe en één dagdeel per week in Olst. Het gebruik van dit spreekuur wisselt sterk, vooral na het verzenden van de folder wordt het druk bezocht daarna ebt het bezoekersaantal weer weg. Wel wordt vooral door de aanwezigheid in het Holstohuis de zichtbaarheid van de consultants Minimabeleid vergroot waardoor de samenwerking met daar zittende (welzijns)organisaties is verbeterd.

Gebruik maken van netwerken

De folder is in 2016 toegestuurd aan een kleine honderd organisaties waar wij mee samenwerken. In juni 2017 is gestart met het persoonlijk rondbrengen van deze folder om ook de bekendheid van de consultants Minimabeleid bij onze samenwerkende partners te vergroten. Vanuit een van deze gesprekken is de folder ook meegestuurd aan de nieuwe lichter brugklassers die dit schooljaar zijn gestart op de Capellenborg in Wijhe.

Ook zijn er in de afgelopen periode een aantal presentaties over ons Minimabeleid gegeven, onder andere bij een bijeenkomst van de vrijwillige ouderadviseurs (2015), de FNV (2016), vrijwilligers werkzaam bij Ut Huus (2016), Vrijwilligers in de schuldhulpverlening (2015) en intern bij de medewerkers van het team Werk, Inkomen en Zorg van de gemeente.

Vrijwilligers

De vrijwillige hulpdienst voor Thuisadministratie (destijds vallend onder het SWO) is in 2015 uitgebreid met vrijwilligers in de schuldhulpverlening. Uiteindelijk is dit in 2016 uitgegroeid naar het team Financiën de Baas werkend vanuit Ut Huus. De coördinatie en begeleiding van de vrijwilligers wordt nu gedaan door de Sociaal Raadsvrouwen in dienst van Stichting De Kern. Dit heeft geresulteerd in een nauwere samenwerking met de consultants Minimabeleid, Het Budgetadviesbureau Deventer en Salland Wonen. Met als doel het vroegtijdig signaleren van schulden en het zoveel mogelijk voorkomen van huisuitzettingen.

Voedselbank

Ook wordt samengewerkt met de Voedselbank Raalte. De voedselbank is ook actief voor inwoners van onze gemeente. De pakketten worden in de gemeente uitgedeeld door vrijwilligers van het Noaberhuus. De samenwerking bestaat uit het delen van informatie over bestaande regelingen. Ook worden gebruikers van de Voedselbank gewezen op de bestaande regelingen en verwezen naar de gemeente en/of Financiën de Baas.

Werkprocessen

In 2016 zijn de aanvraagformulieren voor het Minimabeleid, ook in samenspraak met leden van de Cliëntenraad WWB, aangepast. Het formulier is eenvoudiger gemaakt en waar voorheen voor elke regeling een apart formulier moest worden ingevuld kan men nu met één aanvraagformulier vijf verschillende regelingen aanvragen. De consultants Minimabeleid checken bij het afhandelen van de aanvraag of de aanvrager (mogelijk) voor meerdere regelingen in aanmerking komt, deze worden dan gelijktijdig toegekend.

Klanttevredenheid

In 2016 is er door het Team Kennis en Verkenning (gemeente Deventer) een klanttevredenheidsonderzoek Team Werk en Inkomen gehouden. De uitkomsten van dit onderzoek zijn eind 2016 met u gedeeld. Het Team Werk en Inkomen kreeg gemiddeld een 7,7 voor de dienstverlening.

Bekendheid regelingen

Er is in dit onderzoek mede naar aanleiding van het verspreiden van de folder gevraagd naar de bekendheid met de regelingen op grond van ons Minimabeleid. De Bijzondere bijstand is met 88% de best bekende regeling onder de klanten. De meeste regelingen zijn bij tenminste 2 op de 3 klanten bekend. Een

drietal regelingen blijft iets achter: Duurzame gebruiksgoederen, Individuele inkomenstoeslag en Individuele studietoelage. Het invullen van het aanvraagformulier Financiële tegemoetkomingen ervaren de meeste mensen als gemakkelijk maar voor 1 op de 3 klanten zou dit nog wat eenvoudiger kunnen. Aan alle klanten is in april 2016 de eerder genoemde folder over de Financiële tegemoetkomingen verzonden. Ongeveer 60% geeft (in juni 2016) aan de folder ontvangen te hebben. Een ruime meerderheid hiervan heeft de folder ook gelezen, voor 80% was de informatie in de folder duidelijk.

Sallandse Dialoog

In 2015 zijn wij als gemeente, in eerste instantie voor de duur van twee jaar, aangesloten bij de Sallandse Dialoog. De Sallandse Dialoog is een publiek-private samenwerking om de financiële redzaamheid van inwoners in de regio Salland te verbeteren. Inmiddels zijn 30 partners, waaronder Gemeente Deventer, Het Budget Adviesbureau Deventer, KonnecteD, Salland Wonen, Ut Huus, Stichting de Kern, Topicus, Eno (Salland Zorgverzekeringen) en Mee IJsseloevers, aangesloten

De kosten van de Sallandse Dialoog worden tot en met 2017 gedekt uit het budget schuldhulpverlening. Er is destijds afgesproken om hierover bij de Evaluatie van het Minimabeleid een nieuw besluit te nemen. Hierop wordt in hoofdstuk 7 verder terug gekomen.

Stichting Leergeld Salland

De Stichting Leergeld Salland is vanuit de Rotary Raalte, werkgebied Raalte, Heino en Olst-Wijhe, opgericht. De Rotary wil graag actief zijn ter bevordering van de leefbaarheid van de Sallandse Samenleving. Bij uw besluit van 10 november 2014 is een eenmalige startsubsidie beschikbaar gesteld om ook activiteiten te starten in de gemeente Olst-Wijhe. De Stichting Leergeld Salland richt zich op de groep kinderen van ouders met een inkomen hoger dan 110% van de bijstandsnorm of voor die kosten waarin de Reductieregeling niet voorziet. De resultaten van Stichting Leergeld Salland voor onze gemeente zijn meegenomen in paragraaf 3.2 Kwantitatieve evaluatie.

Bereikbaarheid

De uitkomsten van het klanttevredenheidsonderzoek hebben mede geleid tot het besluit om de bereikbaarheid van het Team Werk en Inkomen te vergroten. Vanaf mei 2017 is het telefonisch spreekuur, dagelijks van 9-10 uur, afgeschaft. Het volledige Team Werk, Inkomen en Zorg is nu elke werkdag op de gebruikelijke openingstijden van het gemeentehuis telefonisch bereikbaar. Daarnaast is er zoals gezegd twee keer per week een inloopspreekuur voor de Financiële tegemoetkomingen. De overige contacten gaan op afspraak.

Spreekuur Budget adviesbureau Deventer

Vanaf oktober 2016 tot mei 2017 heeft het Budget Advies Bureau Deventer (BAD) wekelijks een inloopspreekuur gehouden op het gemeentehuis in Wijhe. Hier zijn in totaal acht bezoekers (vrije inloop) op af gekomen. Gezien de geringe respons is besloten om met dit spreekuur te stoppen. Wel kan er in overleg met de klant een afspraak in Wijhe worden gepland in plaats van bij het BAD in Deventer.

Geconcludeerd kan worden dat het aantal regelingen op het gebied van het Minimabeleid is uitgebreid en dat er met de komst van deze regelingen ook fors is ingezet op het vergroten van de bekendheid met de regelingen. Of de ingezette instrumenten hebben geleid tot een hoger gebruik van de regelingen zal ook blijken uit de hierna volgende kwantitatieve evaluatie.

2.2 Kwantitatieve evaluatie

Voordat er (nieuw) beleid wordt vastgesteld is het van belang om inzicht te hebben in de omvang- en samenstelling van de doelgroep van het Minimabeleid, het bereik van de regelingen en de effecten die de intensivering (2016) van het Armoedebeleid hebben gesorteerd. Om te beoordelen of we de doelgroep (voldoende) hebben bereikt is het van belang om te weten wat de omvang van de (potentiële) doelgroep is en hoe groot het bereik van de verschillende Minimaregelingen is.

Het onderzoeks- en adviesbureau KWIZ (Kenniscentrum Welzijn, Inkomen en Zorg) heeft hiervoor een onderzoek in onze gemeente uitgevoerd. Dit onderzoek bestaat uit een Evaluatie van het Minimabeleid en een Inkomens Effectrapportage. Deze onderzoeken zijn als bijlagen bijgevoegd. Hieronder treft u de belangrijkste conclusies uit de onderzoeken.

Evaluatie Minimabeleid Gemeente Olst-Wijhe

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een door KWIZ ontwikkeld analysemodel. Deze evaluatie is samengesteld op basis van een combinatie van gemeentelijke gebruiksgegevens, geëxtrapoleerde CBS-gegevens en kengetallen op basis van ervaringscijfers bij andere gemeenten.

Figuur 2.2.1 Aantal huishoudens en kinderen in inkomensgroep tot 130 procent Wsm

Inkomen t.o.v. Wsm*	Huishoudens	Aandeel	Kinderen	Aandeel
tot 110%	339	4,6%	201	5,7%
tot 120%	359	4,9%	215	6,1%
tot 130%	390	5,3%	232	6,6%

* Wettelijk Sociaal Minimum

Van de huishoudens met een inkomen tot 100% Wsm heeft 53 procent een bijstandsuitkering, ontvangt 36 procent een AOW inkomen en heeft 11 procent een ander hoofdinkomen uit werk of een uitkering of een combinatie daarvan.

Mate van gebruik inkomensvoorzieningen

Onderstaand figuur is een weergave van het bereik van de verschillende inkomensondersteunende voorzieningen op huishoudniveau afgezet tegen de doelgroep.

Figuur 2.2.2 Gebruik inkomensondersteunende en participatie bevorderende regelingen

Regeling	Gebruik	Bereik (Gemeente)	Bereik Landelijk gemiddelde
Kwijtschelding	258	84%	80%
Bijzondere bijstand	194	57%	30%
Individuele inkomensvoorziening	89	68%	60%
Collectieve zorgverzekering	159	47%	38%
Reductieregeling	227	67%	30%
Stichting Leergeld Salland (aantal kinderen)	5	36%	25%

Zoals uit bovenstaande figuur blijkt hebben we over het algemeen een groter bereik dan het landelijk gemiddelde. Hierbij wordt wel opgemerkt dat er een aantal verschillen kunnen bestaan tussen de regelingen zoals die op decentraal niveau worden uitgevoerd. Voor een nadere toelichting en achtergrondinformatie wordt verwezen naar de in de bijlage opgenomen Evaluatie Minimabeleid gemeente Olst-Wijhe.

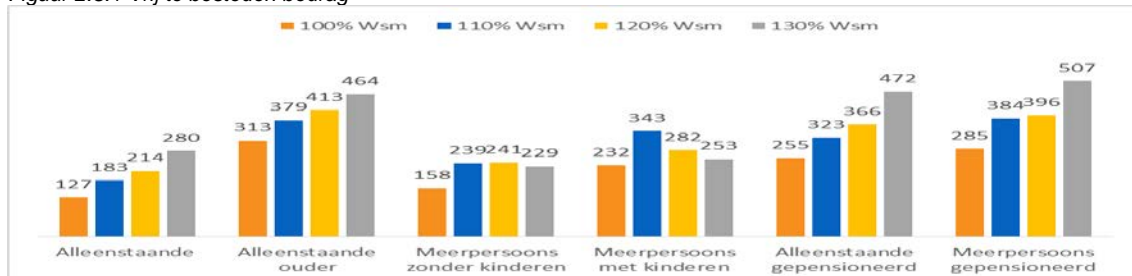
2.3 Inkomens Effectrapportage Gemeente Olst-Wijhe

Hieronder volgt een samenvatting uit de Inkomens Effectrapportage Gemeente Olst-Wijhe. In deze rapportage wordt voor een aantal huishoudtypen de inkomenseffecten van landelijke en gemeentelijke regelingen berekend.

Vrije bestedingen

Onderstaand figuur geeft inzicht in het vrij te besteden bedrag dat maandelijks overblijft na het betalen van alle vaste lasten en vaste maandelijkse uitgaven.

Figuur 2.3.1 Vrij te besteden bedrag

Het bedrag dat maandelijks overblijft, verschilt aanzienlijk tussen de minimahuishoudens. Onder huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm zien we bijvoorbeeld dat een meerpersoonshuishouden met twee kinderen elke maand in totaal € 232 overhoudt. Terwijl een alleenstaande ouder met twee kinderen van dezelfde leeftijd maandelijks € 313 vrij te besteden heeft en een alleenstaande € 127.

Meerpersoonshuishoudens (met en zonder kinderen) die niet pensioengerechtigd zijn houden maandelijks het minst over. Zij hebben bijvoorbeeld hogere kosten als het gaat om huishoudelijke- en reserveringsuitgaven dan de andere huishoudens en deze extra kosten worden niet volledig door hun hogere inkomsten gecompenseerd. Daarnaast daalt het bedrag dat zij aan landelijke toeslagen ontvangen sneller dan bij andere huishoudtypen, zodra zij meer gaan verdienen.

Inkomenseffecten na werkaanvaarding vanuit uitkeringssituatie

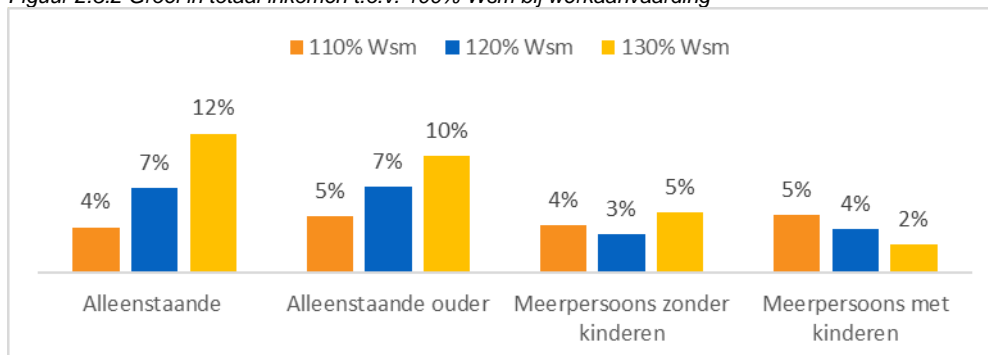
Een hoger inkomen kan ten koste gaan van bijvoorbeeld de hoogte van de huur- en zorgtoeslag. Daarnaast kan een huishouden het recht op gemeentelijke voorzieningen verliezen. Hierdoor gaat een huishouden er bij een inkomensstijging per saldo niet of slechts in beperkte mate op vooruit. Dit wordt ook wel de armoedeval genoemd.

Armoedeval bij werkaanvaarding

In een groot aantal gemeenten in Nederland leidt werkaanvaarding vanuit een bijstandssituatie op enig moment tot een absolute armoedeval in inkomen. Dit geldt vooral voor huishoudens die tussen de 120 en 130 procent van het Wsm (gaan) verdienen. Ook in Olst-Wijhe verliezen vooral gezinnen met kinderen een groot deel aan ondersteuning als zij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm verwerven.

De volgende figuur geeft aan in hoeverre een huishouden er in totaal (dus inclusief alle toeslagen en regelingen) op vooruit gaat als iemand in het huishouden gaat werken vanuit een bijstandssituatie.

Figuur 2.3.2 Groei in totaal inkomen t.o.v. 100% Wsm bij werkaanvaarding

Alleenstaanden gaan er het meest op vooruit na werkervaring (12 procent bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm). Het netto inkomen van een meerpersoonshuishoudens met kinderen bij een loon gelijk aan 130 procent is lager dan bij een loon gelijk aan 120 procent Wsm. Dit heeft te maken met het vervallen van het recht op de bijdrage vanuit de Reductieregeling. Bij de andere huishoudtypes stijgt het totaal inkomen wel, indien ze meer gaan verdienen. Werken loont voor hen dus wel. Hierbij wordt nog opgemerkt dat er in

het beleidskader Participatiewet is opgenomen dat onze inwoners werken naar vermogen en primair verantwoordelijk zijn voor zijn of haar rol in de maatschappij en in het bijzonder voor het vinden van werk. Om het aanvaarden van werk te stimuleren en de hier besproken armoedeval te verzachten kan een premie werkaanvaarding worden verstrekt. Deze premie van € 450,- wordt (eenmalig) verstrekt aan personen die langer dan een jaar een uitkering ontvangen en aan het werk gaan. Deze premie is niet meegenomen in de hiervoor genoemde berekening.

2.4 Conclusie en aanbevelingen voor vormgeving nieuw beleid

De gemeente kan een aantal maatregelen nemen om werken (meer) lonend te maken.

Aanpassen inkomensgrens zorgverzekering

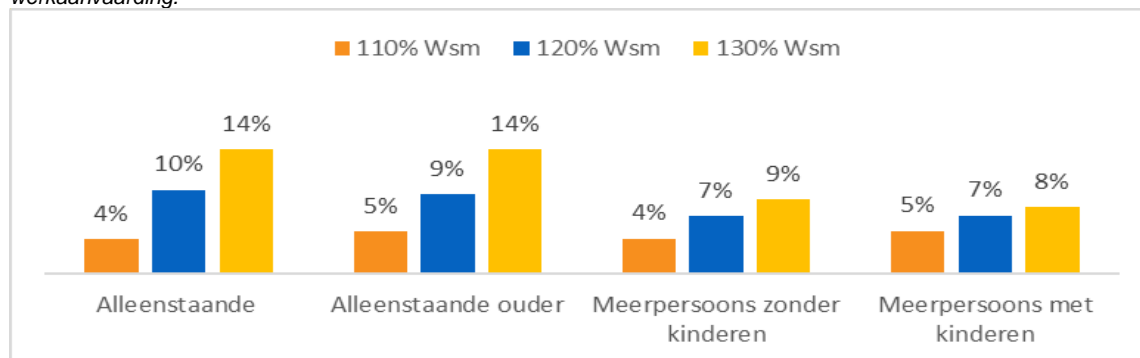
Als het gaat om het verkleinen van de armoedeval kan overwogen worden om de zorgverzekering open te stellen voor huishoudens met inkomens tot 130 procent Wsm.

Aanpassen inkomensgrens Reductieregeling

Om huishoudens met kinderen tegemoet te komen ligt het voor de hand om de Reductieregeling open te stellen voor kinderen in huishoudens met inkomens tot 130 procent Wsm.

De volgende figuur geeft de inkomenseffecten van deze aanpassingen weer.

Figuur 2.4 Groei in totaal inkomen t.o.v. 100% Wsm bij uitbreiding zorgverzekering en Reductieregeling naar 130% Wsm bij werkaanvaarding.

Na eventuele aanpassing van de regelingen voor de zorgverzekering en de Reductieregeling ontstaat voor alle huishoudtypen een consistent beeld waarbij alle inkomensverhogingen ook leiden tot netto meerinkomsten voor de betreffende huishoudens. Het resultaat van deze aanpassingen zou dan zijn dat een armoedeval voorkomen wordt, werken meer lonend wordt en huishoudens met kinderen meer mogelijkheden krijgen om maatschappelijk te participeren.

Ook bij het verschuiven van inkomensgrenzen zal de armoedeval niet volledig verdwijnen, deze wordt alleen opgeschoven. Op een gegeven moment heeft een huishouden bij het verwerven van meer inkomen geen recht meer op gemeentelijke ondersteuning. Door niet voor alle regelingen dezelfde inkomensgrens te hanteren valt niet in één keer het recht op alle regelingen weg. Omdat werken het minst lonend is voor meerpersoonshuishoudens met kinderen is het van belang de inkomensgrens voor regelingen voor kinderen zo ruim mogelijk te houden.

Uit de kwantitatieve en kwalitatieve evaluatie blijkt dat de ingezette acties om de regelingen meer bekendheid te geven zijn geslaagd. Ons bereik is bij alle regelingen hoger dan het landelijk gemiddelde. Ook uit de uitgaven in de afgelopen periode blijkt dat het gebruik van der regelingen (fors) is toegenomen ten opzichte van eerdere jaren. Dit heeft overigens als consequentie dat het volledig budget voor het Minimabeleid wordt opgebruikt. Hier wordt in hoofdstuk 6 verder op ingegaan.

Bij het vormgeven van nieuw beleid zijn als belangrijkste aandachtspunten te noemen; het beschikbare budget, vormgeving van het zogenoemde kindpakket en de hierboven beschreven armoedeval.

Hoofdstuk 3 Betrokkenen en Samenleving

In dit hoofdstuk wordt verder ingegaan op de gesprekken die gevoerd zijn met direct betrokkenen en de samenwerkende organisaties voor het opstellen van de beleidsnota.

3.1 Betrokkenen

In de periode september-oktober 2017 zijn er door de consultants Minimabeleid een aantal gesprekken gevoerd met de doelgroep voor het Minimabeleid. De belangrijkste uitkomsten staan in deze paragraaf beschreven. Deze gesprekken zijn nadrukkelijk niet bedoeld als een volledig onderzoek die representatief is voor de gehele doelgroep maar geeft een indruk van de ervaringen van de gebruikers. De gesprekken zijn op basis van willekeurig selectie gehouden aansluitend aan een gesprek dat zij toch al hadden op het gemeentehuis of tijdens het spreekuur.

De personen waarmee is gesproken ontvangen een uitkering voor het levensonderhoud van de gemeente. Over het algemeen zijn deze personen bekend met de regelingen door de al eerder genoemde folder, de Klantenmap Werk en Inkomen die wordt uitgegeven en door het persoonlijk contact met een van de consultants. Twee derde deel van de geïnterviewde personen vindt de gegeven informatie duidelijk tot heel duidelijk. Een kleine minderheid vindt de informatie niet duidelijk, deze geven dan ook aan dat zij hulp nodig hebben bij het aanvragen van de regelingen. Het aanvraagformulier en de procedure wordt wat minder duidelijk gevonden. Op de vraag wat er nog mist aan regelingen wordt niet veel respons gegeven. Er wordt een vangnet voor onvoorziene uitgaven gemist, zoals een terugvordering van de belastingdienst. Een ander geeft aan graag een vergoeding te willen voor reiskosten voor bezoek aan familie en vrienden.

De vragenlijst kon ook via de website worden ingevuld, dit heeft een geringe respons opgeleverd. Over het algemeen zijn deze respondenten minder positief over de duidelijkheid van de regelingen en procedures. De helft van deze groep heeft geen uitkering voor het levensonderhoud. De personen met een periodieke uitkering hebben toch vaker (persoonlijk) contact en zijn mogelijk daardoor beter op de hoogte van de bestaande regelingen.

3.2 Betrokken kinderen

Er is een klein aantal gesprekken gevoerd met kinderen (in de leeftijd van 10 tot 14 jaar) waarvoor de ouders uit de hierboven genoemde groep toestemming hebben gegeven. Ook hier geldt dus dat het geen volledig onderzoek is maar alleen een indruk geeft. De gesprekken met de kinderen hebben bij hen thuis, in het bijzijn van, een of beide ouders, plaats gevonden.

Ook is er een gesprek gevoerd met twee jongeren (18 en 21 jaar, woonachtig in Zwolle) die betrokken zijn bij ATD de vierde Wereld/ 't Zwervel in Wijhe.

De jongeren geven unaniem aan dat het kindpakket zo breed mogelijk moet worden vormgegeven. Voor het ene kind is sport, voetbal, muziek of dansen, erg belangrijk. Bij een ander kind zijn kleding en schoolspullen erg belangrijk. Afhankelijk van de woonplaats is het ook belangrijk om iets te regelen voor reiskosten verbonden aan de activiteiten. Het is dan ook niet aan de gemeente hier een vastgesteld pakket voor op te nemen. Met name de jongere kinderen vinden dat het aanvragen van de regeling vooral door de ouders moet worden gedaan. Pas vanaf een jaar of 15 of 16 ziet men het zitten om zelf om te gaan met bijvoorbeeld kledgeld. Echter het aanvragen van de regeling bij de gemeente blijft een aangelegenheid van de ouders. Willen we de jongeren toch rechtstreeks bereiken dan kan dit het best via Snapchat aldus een van de jongeren.

De oudere kinderen geven aan dat zij in het gezin al de nodige zorgen op zich nemen, terwijl de gemeente kinderen eigenlijk zou moeten ontzorgen. Een kind moet onbezorgd kunnen opgroeien. De kinderen hebben allemaal, in meer of mindere mate, aangegeven dat zij zich schamen voor de situatie waarin zij

verkeren. Dit wordt hooguit besproken met de beste vriendinnen, maar is zeker niet iets dat openlijk in de klas of met de leerkrachten wordt besproken.

3.3 Resultaten gesprekken met partners uit de samenleving

Er zijn in de afgelopen periode (juli-augustus) gesprekken gevoerd met een aantal organisaties waarmee ook op het gebied van het Minimabeleid veel wordt samengewerkt. De gesprekken zijn gevoerd met medewerkers van Ut Huus, Financiën de Baas, Salland Wonen, Het BAD, De directeur en intern begeleider van Obs Ter Stege, de schoolleiders van de Capellenborg, Stichting Leergeld Salland, Jongerenwerk en BCN Bewindvoeringen.

De gesprekken werden gevoerd door de beleidsmedewerker Werk en Inkomen en waren gericht op ons Minimabeleid in het algemeen maar met specifieke aandacht voor kinderen in de leeftijd 0-18 jaar.

Een van de belangrijkste conclusies, door vrijwel iedereen genoemd, is dat alle kinderen mee moeten kunnen doen. Belangrijk voor kinderen is dat ze geen uitzondering zijn en mee kunnen doen aan alle binnen- maar ook buitenschoolse activiteiten op school. Maar ook dat ze beschikken over de gangbare leermiddelen, een fiets, gymspullen et cetera.

Regelmatig werd ook benoemd dat we kinderen moeten ont-zorgen. Juist kinderen die opgroeien in armoede hebben al veel aan hun hoofd. Doorgaans wordt gezien dat zij al veel ondersteuning bieden in het gezin waarin ze opgroeien, bijvoorbeeld hulp bij het lezen van de post.

Om deze redenen wordt aarzelend gereageerd op de optie om kinderen zelf een aanvraag te laten doen voor het kindpakket of keuzes daarin te maken. Kinderen moeten zo onbezorgd mogelijk kunnen leren en spelen. Belangrijk is daarbij dat de volwassenen rondom de kinderen, ouders, schoolleiders, intern begeleiders en iedereen die met kinderen te maken heeft weet van het bestaan van de verschillende regelingen en kunnen verwijzen naar de juiste plek. In dit kader werd ook veel genoemd dat er eigenlijk al heel veel is maar dat we het niet van elkaar weten.

Een veel gehoorde opmerking; "Er is een teveel aan regels, probeer de regelingen samen te voegen en maak de aanvraagprocedure zo simpel mogelijk".

Het thema kindpakket, of voorzieningen in natura levert verschillende inzichten op. Waar ligt de verantwoordelijkheid van de ouders, en waar moeten we die als scholen, welzijnsinstelling en gemeente over nemen.

Er wordt opgemerkt dat ouders verantwoordelijk zijn voor hun kinderen. Leg niet de verantwoordelijkheid bij de kinderen neer. Wel moeten we zorgen voor overzichtelijke en duidelijke regelgeving. Als het te ingewikkeld wordt laten de ouders het gaan. Organiseer het daarom vooral lokaal en betrek niet te veel verschillende organisaties van buiten.

Aan de andere kant wordt ook wel gepleit voor het aanbieden van een volledig kindpakket in natura. Hoe dit vorm te geven was minder concreet. Inwoners van onze gemeente winkelen, buiten de gemeente, in verschillende plaatsen, namelijk Deventer, Zwolle en Raalte.

Er werd in diverse gesprekken aandacht gevraagd voor werkende ouders (waaronder ZZP-ers) met een inkomen op minimumniveau. Zorg ervoor dat werken lonend blijft en voorkom de zogenoemde armoedeval.

Ook kwam eigenlijk in alle gesprekken terug dat er behoefte is aan een manier om snel iets te kunnen regelen, maatwerk. Is het bijvoorbeeld mogelijk om de professionals in het veld een mandaat te geven om zonder aanvraagprocedure de noden van kinderen op te lossen?

Als zorgpunt werd ook preventie genoemd. Met name in onderwijs is (te) weinig aandacht voor het aanleren van financiële vaardigheden. Het jongerenwerk ziet knelpunten ontstaan bij de overgang van 17 naar 18 jaar. In één keer wordt de jongere geacht zijn eigen (financiële) zaken te regelen, studiefinanciering, ziektekostenverzekering et cetera. Er zou eigenlijk in die periode een training moeten worden gegeven voor de jongere en hun ouders zodat ze weten wat er geregeld moet worden.

Ook is gesproken over de inzet van Stichting Leergeld Salland, Stichting Jeugdsportfonds, Stichting Jeugd Cultuurfonds, Stichting Jarige Job en het Nationaal Kinderfonds. Het inschakelen van al deze organisaties naast de al bestaande regelingen geeft een erg versnipperd beeld, terwijl er juist de roep is om zo weinig mogelijk regelingen. Daarnaast wordt opgemerkt dat wij dit in Olst-Wijhe toch op lokaal niveau zouden moeten kunnen regelen. Overigens wordt al samengewerkt met de Stichting Leergeld Salland.

3.4 Armoedeconferentie

Op 11 oktober 2017 is er een zogenoemde armoedeconferentie in onze gemeente gehouden. Van de plus minus 100 genodigden waren er uiteindelijk 50 deelnemers, vrijwilligers en professionals. Dit vanuit de diverse organisaties waar we mee samenwerken, onder andere; Het Goed, ATD de 4^e wereld, Stichting Leergeld Salland, Diaconie Wesepe, Evenmens, Belangengroep Boskamp, Financien de Baas, GGD IJsselland, Noaberhuus, de Voedselbank, Vriendendiensten Deventer, PKB Wijhe, KBO, Salland Wonen, Cliëntenraad WWB, Vluchtelingenwerk, PCI Heilige Lebuïnus en het Budget Advies Bureau Deventer.

In acht subgroepen werd gesproken over een aantal thema's:

- Vergroten van bereik
- Meedoen
- Kansen voor kinderen
- Aandachtspunten

Als rode draad liep tijdens de gehele bijeenkomst dat de doelgroep kan worden gevonden via allerlei ingangen als school, kerk, speeltuin, mantelzorg enzovoorts. Na het eerste contact is het belangrijk om de voelsprietten aan te hebben en door het persoonlijk contact het vertrouwen te winnen. Organisaties kunnen het bereik helpen vergroten door het bieden van (laagdrempelige) inloopvoorzieningen.

Het is voor kinderen belangrijk om mee te kunnen doen; hiervoor moeten zij kunnen beschikken over Cultuur, gezondheid, feestjes, sport, kleding, computer/telefoon.

Maar om de achterstand door armoede tegen te gaan is het ook nodig het hele gezin te ondersteunen. Het helpt niet om alleen financiële tegemoetkomingen te verstrekken, vaak is er meer aan de hand in het gezin waarbij ondersteuning nodig is.

Als belangrijk aandachtspunt werd meegegeven dat het samenwerken en leren van elkaar belangrijk is. Dit ook door lotgenoten/maatjescontact. Verschillende organisaties hebben dan ook aangegeven dat zij hierover verder met ons in gesprek willen gaan.

De (visuele) samenvatting van deze bijeenkomst treft u in de bijgevoegde Visual Note en het Primoforum verslag.

Hoofdstuk 4 Nieuwe ontwikkelingen

Alvorens te komen tot vormgeving van het nieuwe beleid is het van belang om ook stil te staan bij de recente ontwikkelingen (ook in wet- en regelgeving) die raakvlakken hebben met het Minimabeleid.

4.1 Transformatie Sociaal Domein

In 2015 zijn we gestart met de drie decentralisaties in het Sociaal Domein, van de transitie zijn we nu aangekomen bij de transformatie in het Sociaal Domein. Er wordt meer accent gelegd op de eigen kracht en het sociaal netwerk van onze inwoners. Er ontstaat een nieuwe uitvoeringspraktijk waarin maatwerk meer de norm wordt. Niet het recht op een voorziening is leidend maar vooral de vraag; “wat is hier nodig” bepaalt welke ondersteuning wordt geboden. Dit betekent dat we niet meer alleen uitgaan van de letter van de wet, maar ook bij het doel van de wet.

Er is voor de periode van twee jaar een Programmamanager Transformatie Sociaal Domein benoemd. Op dit moment wordt gewerkt aan het opstellen van een programma voor de komende twee jaar.

4.2 Gevolgen Armoede

Een andere belangrijke ontwikkeling is de toenemende aandacht vanuit de wetenschap voor financiële problematiek. Recent wetenschappelijk onderzoek geeft inzicht in de invloed die het gebrek aan financiële middelen en het hebben van schulden heeft op het dagelijks functioneren van mensen en daarmee op hun zelfredzaamheid.

In 2013 verscheen een onderzoek van Sendhil Mullainathan & Eldar Shafir: “Schaarste, hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen”¹. Aan de hand van eigen onderzoek en veel voorbeelden tonen de auteurs aan dat de gevolgen van schaarste veel verder gaan dan tot nu toe bekend was. Armoede (langdurige schaarste) zorgt er bijvoorbeeld voor dat men moeilijk nieuwe vaardigheden aan kan leren en leidt ertoe dat men op de lange termijn steeds onverstandigere beslissingen neemt.

Deze inzichten hebben in Amerika geleid tot een nieuwe aanpak in het Sociaal Domein; “Mobility Mentoring”². In Nederland wordt op dit moment in een aantal gemeenten een pilot gedaan met deze aanpak. Deze aanpak heeft als doel mensen te begeleiden naar economische zelfredzaamheid.

Het is gebaseerd op drie dienstverleningsprincipes:

- Stress verminderen, en cognitieve belasting verminderen en executieve functies versterken (bijvoorbeeld een plan B maken);
- “Mentoring”, een positieve manier van communiceren met klanten;
- Een set instrumenten zoals doel-actieplannen.

Stress is te verminderen of te voorkomen door op een empathische manier om te gaan met mensen. Ook een prikkelarme, prettige omgeving (inrichting spreekkamer) en vriendelijke foto’s in folders helpen. Net als het mensen makkelijker maken om hun plan uit te voeren (geen sancties op uitval, goede bereikbaarheid) en zorgen voor hulpmiddelen als herinneringen, checklists en stappenplannen die de cognitieve belasting verminderen.

---

¹ Sendhil Mullainathan & Eldar Shafir : Schaarste, hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen” Nederlandstalig, 359 pagina’s, ISBN 9789490574994, december 2013

² Mobility Mentoring, Hoe inzichten uit de hersenwetenschap leiden tot een betere aanpak van armoede en schulden door Nadja Jungmann en Peter Wesdorp. Te vinden op de website van de VNG https://vng.nl/files/vng/publicaties/2017/20170119_mobility_mentoring_web_def.pdf

Tot slot is er in de afgelopen jaren veel aandacht geweest voor de gevolgen van opgroeien in armoede voor kinderen. De Sociaal Economische Raad (SER) heeft hierover in maart 2017 een advies uitgebracht³. Één op de negen kinderen leeft in armoede. Het gaat dan vooral om kinderen uit éénoudergezinnen en kinderen van ouders met een uitkering. Echter uitgaande van de absolute cijfers heeft de grootste groep arme kinderen werkende ouders.

De (belangrijkste) gevolgen van armoede voor kinderen zijn:

- korte termijn effecten; armoede leidt tot minder welbevinden en meer sociale uitsluiting
- effecten op middellange termijn; slechtere schoolprestaties en probleemgedrag
- lange termijn effecten; een verhoogde kans op armoede en sociale uitsluiting als volwassenen.

De belangrijkste aanbevelingen van de SER zijn;

- het beter bereiken van de doelgroep, waaronder werkende minima
- voorlichting op taalniveau A2
- goed herkenbaar kindpakket
- kiezen voor ondersteuning op glijdende schaal, ter voorkoming van de armoedeval
- creëer een functie van armoederegisseur
- vroeg signalering bij schulden
- intensiver de samenwerking met schulden
- besteed aandacht aan armoede en schulden in bedrijven.

4.3 Kansen voor alle kinderen

Eind 2016 is bekendgemaakt dat er structureel 100 miljoen extra beschikbaar komt voor kinderen in armoede. 85 miljoen is beschikbaar gesteld aan gemeenten. Dit bedrag wordt verdeeld naar rato van het aantal kinderen dat opgroeit in een gezin met een laag inkomen. Voor onze gemeente komt dit op een bedrag van €53.741 per jaar. Daarnaast is er 14 miljoen beschikbaar voor landelijke en bovengemeentelijke initiatieven en 1 miljoen voor kinderen in Caribisch Nederland (BES).

(Voormalig) staatsecretaris Klijnsma heeft nadrukkelijk aangegeven dat deze gelden bedoeld zijn om armoede onder kinderen tegen te gaan. Hierover zijn bestuurlijke afspraken gemaakt tussen het Rijk en de VNG. Het Rijk en de VNG vinden het belangrijk dat alle kinderen in Nederland ten volle kunnen meedoen. Ook de kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen. De extra middelen dienen als aanvullende impuls bovenop de al bestaande financiële middelen.

Gemeenten kunnen op lokaal niveau via een integrale aanpak maatwerk leveren. Maatschappelijke organisaties kunnen gemeenten ondersteunen in het bereiken van de doelgroep. Naast scholen en Centra voor Jeugd en Gezin zijn ook maatschappelijke organisaties zoals de Stichting Leergeld, het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds, Nationaal Fonds Kinderhulp en Stichting Jarige Job in veel gemeenten actief. Het Rijk en de VNG roepen gemeenten op om op lokaal niveau actief samenwerking met deze en/of andere (lokaal actieve) partners te zoeken.

De hier boven genoemde ontwikkelingen worden meegenomen in het nieuw te vormen Minimabeleid. Maar eerst wordt in het volgende hoofdstuk stil gestaan bij de beschikbare middelen.

---

³ Advies17/03 maart 2017 Opgroeien zonder armoede SER

Hoofdstuk 5 Beschikbare middelen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de beschikbare middelen voor het Minimabeleid over de periode 2018-2021. Zoals in de evaluatie van het Minimabeleid in hoofdstuk 3 al is aangegeven is het gebruik van de diverse regelingen boven het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van eerdere jaren is het gebruik toegenomen.

De kosten voor beschermingsbewind zijn in het afgelopen jaar gestabiliseerd. Wel zien we een toename van de kosten voor jongeren jonger dan 21 jaar. Voorheen ontvingen zij een uitkering op grond van de Wajong. De jongeren die om redenen niet meer thuis kunnen wonen ontvangen een toeslag op grond van de Bijzondere bijstand. Daarnaast zien we een toename van de kosten voor de Wet op de Lijkbezorging. De gemeente is verplicht, als er geen nabestaanden zijn, de uitvaart van een overledene te verzorgen. Ook zien we een toename van het gebruik van voornamelijk de Reductieregeling maar ook de Individuele inkomensvoetingsregeling. Dit heeft te maken met de in hoofdstuk 3 beschreven ingezette acties. Het vergroten van de zichtbaarheid heeft als consequentie dat het gebruik van de regelingen toeneemt.

Als gevolg van het aflopen van de GVA regeling (huisvesting statushouders) hebben we in 2017 een hogere instroom van vluchtelingen in de Bijzondere bijstand gehad. Dit uit zich in hogere kosten voor overbruggingsuitkeringen, kosten in verband met inburgering en de kosten voor woninginrichting. Daarnaast is in 2017 nog een eenmalige subsidie aan de Sallandse Dialoog uitbetaald.

Voor 2017 is de verwachting dat het budget ruim wordt overschreden. Dit is in de 2^e Berap 2017 opgenomen. Het heeft zoals hierboven is aangegeven te maken met een aantal incidentele kosten. Voor de jaren 2018 en verder verwachten we (net) uit te kunnen komen met het beschikbare budget. Echter er is binnen het huidige budget, conform de gemaakte coalitieafspraken, geen ruimte voor nieuw beleid. Dit met uitzondering van de extra middelen die we vanaf 2017 ontvangen voor kinderen die opgroeien in armoede. Het gaat om een bedrag van €53.741 voor 2017 en €55.152 structureel vanaf 2018.

Conform eerdere berekeningen van het Rijk wordt ook hier er wel van uitgegaan dat 1/7 deel van het budget ingezet wordt ter dekking van de uitvoeringskosten.

Voor 2017 is er nog een beschikbaar bedrag van €46.000 (€53.741 minus uitvoeringskosten). Voorgesteld wordt dit bedrag bij de jaarrekening 2017 via de resultaatbestemming beschikbaar te stellen voor de jaren 2018-2021. Daarnaast wordt dan vanaf 2018 structureel €47.273 aan het budget toegevoegd. In het volgende hoofdstuk worden voorstellen voor de besteding hiervan gedaan. Er wordt voorgesteld om de gemaakte kosten voor de gehouden armoedeconferentie en de kosten van de Evaluatie en Inkomens Effectrapportage te betalen uit de reserve Sociaal Domein. Hierbij wordt opgemerkt dat het hier alleen gaat om de externe kosten. De tijd die nodig was voor het organiseren van de bijeenkomsten en opstellen van de notitie vond plaats in de reguliere formatie van de beleidsmedewerker. De kosten bedragen ongeveer €9.000.

Tot slot wordt opgemerkt dat de kosten voor Kwijtschelding gemeentelijke belastingen als gevolg van autonome ontwikkelingen structureel lijken toe te nemen. Daarom wordt voorgesteld dit budget bij de kadernota 2019-2022 opnieuw te beoordelen.

Op grond van voorgaande wordt uitgegaan van de volgende beschikbare budgetten.

	2017	2018	2019	2020	2021
Bijzondere bijstand*	€ 551.155	€ 555.373	€ 555.373	€ 555.373	€ 555.373
Reductieregeling	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Extra middelen voor kinderen	-	**€ 93.273	€47.273	€ 47.273	€ 47.273
Kwijtschelding***	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000

*Bijzondere bijstand is inclusief €30.000 Individuele inkomensvoetingsregeling.

**Dit bedrag is inclusief het eenmalige budget uit 2017

***Opnieuw beoordelen Kadernota 2019-2022

Hoofdstuk 6 Nieuw beleid

Rekening houdend met de uitkomsten van de kwalitatieve- en kwantitatieve evaluatie, de Inkomens Effectrapportage, de armoedeconferentie, de gevoerde gesprekken, de nieuwe ontwikkelingen én het beschikbare budget wordt in dit hoofdstuk nieuw beleid voorgesteld.

Uitgangspunt blijft extra inkomenssteun te bieden aan de meest kwetsbaren en aan kinderen tot 18 jaar., waardoor deze kunnen blijven deelnemen aan de samenleving.

Het is van belang om te voorzien in oplossingen waarbij de klant (zoveel mogelijk) eigen regie houdt en zonder dat aan inkomenspolitiek gedaan wordt. Voor het simpelweg verhogen van de financiële tegemoetkomingen is compensatie vanuit de rijksmiddelen nodig.

Om de meest kwetsbaren te bereiken volstaat het niet om de algemene communicatie middelen in te zetten maar is het nodig om (meer) samen te werken met de professionals in het sociaal domein. Maar ook andere organisaties of verenigingen die in contact staan met onze inwoners kunnen hierin een rol hebben, denk aan sport/cultuur verenigingen en scholen.

Het Minimabeleid is een veelomvattend onderwerp met een aantal verschillende regelingen zoals Bijzondere bijstand, Reductieregeling, Individuele inkomstenstoeslag, Financiële tegemoetkoming in de ziektekosten, maar ook Schuldhulpverlening en Kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Niet voor alle regelingen is het nodig om het beleid bij te stellen. In dit hoofdstuk bespreken we alleen de regelingen waarvoor (nieuw) beleid wordt voorgesteld.

6.1 Kindpakket

Zoals in het vorige hoofdstuk al is aangegeven ontvangen wij extra middelen voor kinderen die opgroeien in armoede, ook wel aangeduid als het kindpakket. Daarmee wordt een bundeling van voorzieningen in natura bedoeld die rechtstreeks ten goede komt aan kinderen in armoede.

Huidige situatie

Op dit moment is het zogenoemde kindpakket onderdeel van de zogenoemde Reductieregeling. Huishoudens met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm komen hiervoor in aanmerking. Per kind, in de leeftijd van 0 tot 18 jaar wordt jaarlijks een maximaal bedrag van € 300 vergoed voor sportieve-, sociaal-, culturele activiteiten en schoolkosten. De bedragen worden één keer per jaar toegekend en uitbetaald op declaratiebasis.

De groep huishoudens met kinderen tot een inkomen van 120% van de bijstandsnorm kunnen een beroep doen op de Stichting Leergeld Salland. Zij verstrekken eveneens een bijdrage van maximaal € 300 per kind.

Voor de inzet van de extra middelen moeten een aantal keuzes worden gemaakt aangaande de doelgroep, de inhoud en vorm en tot slot de uitvoering van de regeling.

6.1.1 Doelgroep

Zoals uit de Inkomens Effectrapportage is gebleken krijgen huishoudens met kinderen die vanuit een uitkeringssituatie gaan werken te maken met de zogenoemde armoedeval. Het netto-inkomen van een meerpersoonshuishouden met kinderen bij een loon gelijk aan 130% van de bijstandsnorm is lager dan bij een loon gelijk aan 120% van de bijstandsnorm. Dit heeft te maken met het vervallen van het recht op de bijdrage vanuit de Stichting Leergeld. Voor deze groep stijgt het netto-inkomen nauwelijks.

Daar komt bij dat ook in huishoudens waar (één van beide) ouders al werken armoede voorkomt.

Voorgesteld wordt om de Reductieregeling open te stellen voor kinderen in huishoudens met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm.

Met deze maatregel wordt de zogenoemde armoedeval verkleind en blijft het voor ouders lonend om vanuit een uitkeringssituatie aan het werk te gaan. Ook wordt de doelgroep uitgebreid met kinderen van ouders die op dit moment al betaald werken maar desondanks een laag inkomen hebben. Overigens wordt onder werkend ook de (kleine) zelfstandige verstaan die een laag inkomen heeft

Zoals in het voorgaande hoofdstuk al is aangegeven is er met de huidige beschikbare middelen geen ruimte voor nieuw beleid. Daarom wordt voorgesteld om de Reductieregeling alleen te verruimen voor kinderen in huishoudens met inkomens tot 130% van de bijstandsnorm. Voor personen vanaf 18 jaar blijven de inkomensgrenzen op 110% van de bijstandsnorm.

6.1.2 Inhoud en vorm

Over het algemeen wordt onder een kindpakket verstaan; een pakket, dat kinderen in armoede voorziet van tenminste de meest noodzakelijke behoeften, aangevuld met zaken om mee te kunnen doen in de samenleving. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vouchers voor kleding, zwemlessen en lidmaatschap van (sport)verenigingen. Een kindpakket moet eenvoudig aan te vragen zijn en rechtstreeks ten goede komen aan het kind.

In onze huidige Reductieregeling heeft u op 22 september 2015 voor een ruime formulering gekozen: “De Reductieregeling kan als tegemoetkoming worden gezien in de kosten van sport, cultuur, schoolkosten, educatieve en recreatieve activiteiten”. Hierdoor is er voor de kinderen (en ouders) maximale keuzevrijheid aan welke activiteiten de bijdrage wordt besteed. Jaarlijks wordt een vast bedrag per huishouden toegekend. Met andere woorden, het bedrag dat gezinslid A niet gebruikt, mag worden doorgeschoven naar gezinslid B. Dit geeft het gezin de maximale keuzevrijheid.

Een nadeel hiervan is dat we niet met zekerheid kunnen zeggen dat de beschikbare gelden ook daadwerkelijk aan elk kind worden besteed. Een optie is dan om de Reductieregeling strikt per lid van het huishouden te verstrekken. Nadelen hiervan zijn dat de keuzemogelijkheden in het gezin worden beperkt en de uitvoeringskosten hoger worden want elke ingeleverde bon moet dan specifiek op naam gecheckt. Voor contributie van een vereniging is dit wel eenvoudig maar voor bijvoorbeeld de aanschaf van goederen, daguitjes, bioscoop of theaterbezoek wordt dit al lastig. Dit alles moet dan ook nog in de administratie worden verwerkt en gecontroleerd. Dit met hoge uitvoeringskosten als gevolg. Hierbij wordt opgemerkt dat dan ook de administratieve last voor de burger wordt verhoogd.

Voor het uitgeven van vouchers zal aansluiting moeten worden gezocht bij lokale bedrijven en verenigingen, dit beperkt de mogelijkheden voor de kinderen. Immers het winkelaanbod in onze gemeente is beperkt. Uiteraard kan gewinkeld worden in de ons omliggende grotere plaatsen. Afhankelijk van de woonplaats en oriëntatie (school/werk) van het gezin wordt daarbij, in het algemeen, gekozen voor Deventer, Zwolle of Raalte.

Een van de jongeren waar mee is gesproken heeft opgemerkt dat het voor haar in de pubertijd juist van belang was om haar eigen (kleding) stijl te kunnen ontdekken. Een voucher voor een beperkt aantal winkels draagt daar dan niet aan bij.

Er kan dan worden gedacht aan de uitgifte van bepaalde cheques, bijvoorbeeld de fashioncheque. Deze cheques kunnen op verschillende plaatsen, ook bij webshops, worden gekocht en ingewisseld. Echter deze cheque staat niet op naam, je ontvangt een pasje met een bepaald saldo op de pas. Hiermee is dus net zomin gegarandeerd dat de cheque wordt besteed aan de kinderen in het huishouden. Tot slot zelfs bij verstrekkingen in natura kunnen de verstrekte goederen weer worden geruild in de winkel voor iets anders dan wel verkocht via websites als bijvoorbeeld Marktplaats of Marketplace op Facebook.

Voorgesteld wordt om de in de Reductieregeling opgenomen ruime formulering in stand te houden. Het kindpakket bestaat dan uit een vergoeding voor deelname aan culturele, maatschappelijke en sportieve voorzieningen en activiteiten. Hieronder vallen dan bijvoorbeeld benodigdheden voor school zoals

schoolspullen, gymkleding, schoolreisjes, schoolbijdrage, werkweek, fiets, reiskosten, computer, laptop, studiebegeleiding of peuterspeelzaal, abonnementen, lidmaatschappen en zwemles, entreegelden voor bioscoop, musea, zwembad, theater, pretpark, eigen bijdrage en reiskosten voor vakanties via maatschappelijke organisaties, jas/schoenen, deelname aan sport en daarbij behorende kosten.

Dit bevat dan geen limitatieve opsomming, kinderen (en hun ouders) kunnen dus zelf kiezen uit dit pakket en keuzes maken die passen bij hun leeftijd. Jonge kinderen kunnen het bedrag bijvoorbeeld inzetten voor zwemles terwijl bij de overgang van basis naar voortgezet onderwijs het bedrag kan worden ingezet voor aanschaf van extra schoolspullen waaronder een computer/laptop.

Voorgesteld wordt de Reductieregeling voor alle kinderen van 0-18 jaar te verhogen met € 250 per jaar naar € 550 per kind per jaar.

Omdat de uitbetaling wordt gedaan na inlevering van de betalingsbewijzen is er een check waaraan het bedrag is besteed, bij twijfels kan de consulent contact opnemen met de ouders.

Voor wat betreft de aanschaf van een computer/laptop wordt dan een maximum bedrag gehanteerd van € 300 (een keer per vijf jaar). Daarnaast is er voor het kind dan ook nog budget beschikbaar voor het deelnemen aan andere activiteiten.

Verwacht wordt dat hiermee het volledige extra beschikbaar gestelde bedrag wordt opgebruikt, en dus volledig ten goede komt aan de kinderen.

6.1.3 Uitvoering van de regeling.

Bij het beschikbaar stellen van de middelen is extra aandacht gevraagd voor de samenwerking met de Stichting Leergeld Nederland, het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds en het Nationaal fonds kinderplicht en tot slot de Stichting Jarige Job. Deze organisaties hebben ook extra middelen van het Rijk ontvangen.

Met deze (lokale) organisaties zijn verkennende gesprekken gevoerd om een keuze te maken om al dan niet bij een of meerdere organisaties aan te sluiten. Hieronder wordt kort stil gestaan bij de gehanteerde werkwijze en een voorstel gedaan al dan niet aan te sluiten.

Aansluiting Stichting Jeugdsport fonds en Jeugdcultuur fonds

Deze twee fondsen zijn voor de provincie Overijssel bij één en dezelfde coördinator in Zwolle ondergebracht. De doelgroep bestaat uit kinderen van 4 tot en met 17 jaar uit gezinnen met een laag inkomen, tot 110% van de bijstandsnorm. Het fonds zoekt samenwerking met lokale partijen en werkt daarvoor met ambassadeurs.

De kosten voor het sportfonds bedragen voor de gemeente € 225 per kind met daarbij nog € 25 administratiekosten. De bijdrage wordt overigens alleen gegeven voor sporten in clubverband aangesloten bij het NOC/NSF.

De bijdrage voor de kinderen kan alleen door intermediairs, betrokken bij het gezin worden aangevraagd.

Het gezin kan dit dus niet zelf doen. De contributie wordt rechtstreeks overgemaakt naar de sportvereniging. Na een periode van een half jaar ontvangt de intermediair de vraag of de bijdrage nog weer verlengd moet worden. Het is dus aan de intermediair, om contact te onderhouden met de sportvereniging om te kijken of het kind nog daadwerkelijk sport.

Het jeugdcultuurfonds werkt op vergelijkbare wijze waarbij het om cultuur gaat. Hiervoor wordt een bijdrage van € 450 per kind van de gemeente gevraagd met daarbij ook € 25 uitvoeringskosten.

Stichting Leergeld Salland

Deze stichting is opgezet door Rotary Raalte en oorspronkelijk in Raalte actief. U heeft in 2014 besloten de Stichting Leergeld Salland een eenmalige startsubsidie te geven van totaal € 7.500. Hiermee hebben zij activiteiten opgestart om kinderen te bereiken van ouders met een inkomen hoger dan 110%, dus de kinderen die buiten de huidige Reductieregeling vallen.

Zoals uit de evaluatie van het Minimabeleid is gebleken heeft de stichting in 2016 in onze gemeente een bereik gehad van 36%. In absolute zin gaat het om 5 kinderen.

De Stichting werkt met één coördinator die werkt vanuit het Steunpunt voor Minima in Raalte. Er wordt nauw samengewerkt, centrale intake, met vrijwilligers van Humanitas in Raalte. Na de aanvraag volgt een

huisbezoek door vrijwilligers. Er is op dit moment één vrijwilliger uit de gemeente Olst-Wijhe actief. Hierbij wordt opgemerkt dat er gezien het aantal aanvragen ook niet meer vrijwilligers nodig waren. De inhoudelijke beoordeling en uitbetaling wordt uiteindelijk door het bestuur gedaan. De aanvrager ontvangt overigens een voucher, de betaling wordt rechtstreeks aan de organisatie gedaan. De Stichting Leergeld Salland sluit zich bij het toekennen van de aanvragen aan bij de criteria van onze Reductieregeling, per kind geldt een maximumbedrag van €300. In de afgelopen periode hebben zij in incidentele gevallen een extra bijdrage bijdragen gedaan voor kosten waarin de Reductieregeling (op dit moment) niet voorziet, namelijk een laptop en een fiets. De Stichting Leergeld Salland heeft in samenwerking met Financiën de Baas ook aanvragen gedaan bij het Nationaal Fonds Kinderhulp.

Als ervoor wordt gekozen de Reductieregeling voor kinderen uit te laten voeren door een van beide hierboven genoemde organisaties betekent dit een verhoging van de uitvoeringskosten. Daarbij geldt dat de uitvoeringskosten voor de gemeente hetzelfde blijven, de ouders van de kinderen dienen de aanvraag om Reductieregeling nog steeds bij de gemeente in. Dit betekent overigens ook dubbele administratieve lasten voor de ouders. Immers ook voor de aanvragen bij de hier genoemde organisaties moet het inkomen worden aangetoond.

Tot slot zoals in hoofdstuk 4 is aangegeven krijgt de gemeente de aanbeveling om te zorgen voor zo weinig mogelijk regelingen met één duidelijke aanvraagprocedure. Ook is de nadruk gelegd op zoveel mogelijk samenwerking met (lokale) partners. We moeten elkaar weten te vinden om zodoende een vangnet te kunnen vormen voor onze meest kwetsbare inwoners. Er bestaat behoefte aan duidelijkheid en één aanspreekpunt voor de regelingen die er zijn. Daarom wordt voorgesteld om de Reductieregeling uit te laten voeren door de consultants Minimabeleid van de gemeente. Hierbij wordt dan (intern) samengewerkt met de consultants Werk Inkomen en (jeugd)Zorg maar ook extern met de lokale partners. Op deze wijze ontstaat er één duidelijk aanspreekpunt.

Nationaal Fonds Kinderhulp

Dit fonds werkt op een iets andere manier, namelijk zij zijn aanvullend op de gemeentelijke regelingen. Daar waar een gemeentelijke regeling niet in voorziet of als een kind in de knel dreigt te komen kan via een intermediair een aanvraag worden gedaan bij het Nationaal Fonds Kinderhulp. De intermediairs zijn dan professionals betrokken bij het gezin. Dit kunnen overigens ook consultants van de gemeente zijn. De intermediairs geven, na toestemming van de ouders, in een motivatiebrief een toelichting op de aanvraag, wat is er aan de hand, wat is er nodig en is er geen andere mogelijkheid. Er vindt geen strikte inkomensstoets plaats. Bij twijfel wordt er contact gezocht met de intermediair. Een keer per drie weken komt een zogenoemde adviescommissie bij elkaar die een besluit neemt op de aanvragen. De bijdrage wordt gestort naar de intermediair, deze zorgt dan voor rechtstreekse betaling van contributie of aanschaf van de benodigdheden. Het Nationaal Fonds Kinderhulp werkt met giften, onder andere van de nationale vriendenloterij en met collectes. Er wordt geen bijdrage van de gemeente verwacht. Overigens hebben zij al voor een aantal kinderen in onze gemeente een bijdrage verstrekt. Dit via intermediairs als Stichting De Kern, Trias, Financiën de Baas, enzovoorts.

Stichting Jarige Job

Ook deze stichting werkt aanvullend op de gemeentelijke regelingen. Intermediairs kunnen voor kinderen die jarig zijn een verjaardag pakket aanvragen. In dit pakket zitten dan benodigdheden om op school te kunnen trakteren en thuis een kinderfeestje te houden. Hierbij wordt ook naar het inkomen van de ouders gekeken maar ook naar het vermogen van de ouders om dit al dan niet zelf te organiseren. Het hebben van een laag inkomen is dus niet alleen een criterium. Ook deze stichting werkt met particuliere giften en vraagt geen specifieke bijdrage van de gemeente.

De gemeente hoeft geen keuze te maken al dan niet bij deze laatste twee organisaties aan te sluiten. Intermediairs zijn vrij om al dan niet een aanvraag in te dienen, dit gaat buiten de gemeente om.

Wel wordt, in overleg, met deze organisaties, bekeken hoe we de bekendheid onder de intermediairs kunnen vergroten.

6.2 Reductieregeling

Zoals in de vorige paragraaf is aangegeven wordt voorgesteld om de Reductieregeling voor kinderen uit te breiden. Om er voor te zorgen dat de extra gelden daadwerkelijk bij de kinderen terecht komen wordt voorgesteld om in de Reductieregeling wel een onderscheid te maken tussen het volwassenenpakket en het kindpakket.

De criteria voor de Reductieregeling voor volwassenen, vanaf 18 jaar blijven ongewijzigd. De Reductieregeling wordt dus toegekend aan huishoudens met inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Het volwassenenpakket, bestaat dan uit een vergoeding van maximaal €200 voor een alleenstaande en €250 voor een echtpaar.

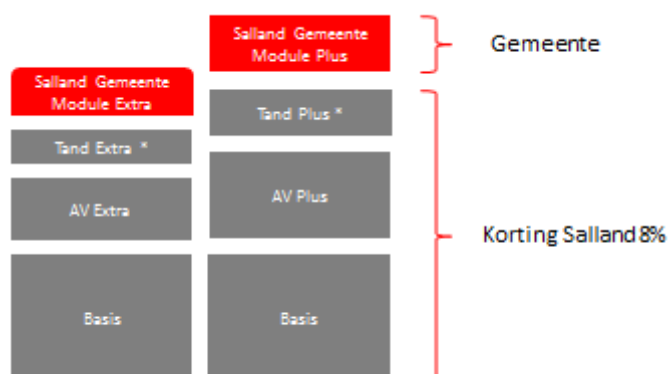
De vergoeding is voor deelname aan culturele, maatschappelijke en sportieve voorzieningen en activiteiten, zoals uitgaven aan: contributies van verenigingen, waaronder sportverenigingen, abonnementen en lidmaatschap voor bijvoorbeeld bibliotheek of belangenorganisaties, entreegelden voor bioscoop, musea, zwembad, theater, pretpark, mediakosten zoals telefoon, televisie en internetkosten, indirecte kosten om van de voorzieningen en activiteiten gebruik te maken, zoals sportkleding.

De consultants Minimabeleid zien vooral ook veel aanvragen van ouderen voor de Reductieregeling. Deze voorziening wordt door hen ook ingezet om elkaar te ontmoeten. Bijvoorbeeld in een aantal dorpen worden gezamenlijke maaltijden georganiseerd. Voorgesteld wordt om deze activiteit ook expliciet op te nemen zodat deze ook onder de Reductieregeling komt te vallen.

6.3 Collectieve ziektekostenverzekering

De gemeente biedt al een aantal jaren een collectieve ziektekostenverzekering aan voor inwoners met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. De verzekering wordt afgesloten bij Salland Zorgverzekeringen en bestaat uit de ziektekostenverzekering met een aanvullend pluspakket.

Voor 2018 heeft het college gekozen om uit te gaan van maximale keuzevrijheid voor onze inwoners met een inkomen tot 110%. De klant kan kiezen tussen de volgende pakketten;

* Deze verzekering is niet nodig bij een volledige gebitsprothese

In de gemeentemodule zit een extra vergoeding voor de kosten van fysiotherapie, aanschaf bril en tandartskosten (deze laatste alleen indien verzekerd voor tandartskosten). De gemeentelijke bijdrage was voorheen €6 per verzekerde per maand en deze wordt bij het pluspakket €6,75 per maand en bij het

extra pakket € 5,75 per maand. Hierbij wordt opgemerkt dat voor de resterende premie van de aanvullende ziektekostenverzekering een financiële tegemoetkoming in de ziektekosten wordt verstrekt.

Zoals uit de evaluatie van het Minimabeleid en de Inkomens Effectrapportage is gebleken kan de zogenoemde armoedeval worden verkleind door de collectieve zorgverzekering open te stellen voor huishoudens met inkomen tot 130% (in plaats van de huidige 110%). Hierdoor wordt het aantrekkelijker om vanuit een bijstandsuitkering te gaan werken. Echter omdat het uitgangspunt is dat het totale Minimabeleid binnen het bestaande budget moet worden opgevangen is er op dit moment geen ruimte voor nieuw beleid.

6.4 Schuldhulpverlening

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening wordt voor ons uitgevoerd door het Budget Adviesbureau Deventer (BAD). Hier worden door het BAD de volgende uitgangspunten gehanteerd;

Bij schuldhulpverlening is een schuldregeling niet altijd het uitgangspunt. We onderzoeken eerst bij de individuele klant waar de behoefte ligt, zijn reëel in het schetsen van de mogelijkheden (soms is het beheersbaar maken van schulden het maximaal haalbare) en werken vervolgens in kleine overzichtelijke stappen naar het doel toe. Door beter en sneller te voldoen aan de specifieke individuele vraag, voelt de cliënt zich eerder geholpen en wordt dus ook eerder voldaan aan de algemene doelstelling: het wegnemen van financiële zorgen, waardoor de cliënt weer maximaal kan participeren in de samenleving. Uiteindelijk leidt dat dan ook tot het gewenste financiële rendement.

Deventer kent geen uitsluitingsgronden voor schuldhulpverlening. Maar aan schuldhulpverleningstrajecten kunnen wel voorwaarden worden verbonden. Bijvoorbeeld om de kosten van die trajecten te beperken. Maar ook om bij mensen aan wie we een tweede kans bieden te voorkomen dat ze opnieuw in de problemen raken.

Het BAD werkt met vrijwilligers die de schuldenaar ondersteunen in het traject. Deze vrijwilligers zijn voor Ols-Wijhe ondergebracht bij Financiën de Baas. Om de kwaliteit van de vrijwillige ondersteuning te garanderen, wordt vanuit het BAD een opleidingsprogramma aan de vrijwilligers aangeboden. Naast een opleiding bij de start, worden jaarlijks bijeenkomsten georganiseerd, waarin actuele ontwikkelingen worden besproken.

6.4.1 Convenant Salland Wonen

Daarnaast wordt nauw samengewerkt met Salland Wonen om gedwongen huisuitzettingen in verband met een huurschuld te voorkomen. De afspraken liggen er nu vooral op uitvoeringsniveau. In de prestatieafspraken Wonen 2018 is opgenomen dat er een convenant wordt afgesloten tussen Salland Wonen, het BAD, Financiën de Baas en de gemeente, om deze samenwerking verder gestalte te geven.

6.4.2 Rente op krediet

Begin januari 2017 is met u afgesproken om de hoogte van de te betalen rente voor sociale kredieten en de consequenties van de eventuele wijzigingen mee te nemen in de evaluatie van het Minimabeleid.

Zoals gezegd voert Het Budget Adviesbureau Deventer voor ons de schuldhulpverlening uit en zij hanteert voor al haar cliënten, ongeacht hun woonplaats, hetzelfde rentepercentage. Dat percentage is afhankelijk van de hoogte van het krediet, de looptijd en het soortkrediet. Grofweg liggen de rentepercentages tussen de 9% en 14%. De hoogte van de rente voor sociale leningen wordt bepaald door een gewogen gemiddelde te nemen van de rentepercentages van reguliere banken en van de grootste gemeentelijke kredietbank. De Kredietbank Salland hanteert voor sociale leningen een rentepercentage van maximaal 12,9%. Alleen voor saneringskredieten (leningen met een extreem hoog risico waarvan de kosten worden gedragen door de schuldeisers die daaruit worden betaald) wordt het maximale tarief van 14% gehanteerd.

Als argument voor het verlagen van het rentepercentage wordt de lage rentestand genoemd waartegen gemeenten zelf geld kunnen lenen. Dat is een begrijpelijk argument, maar het tarief voor het verstrekken van kredieten is opgebouwd uit meerdere componenten:

- De kosten om het geld aan te trekken dat nodig is om kredieten te kunnen verstrekken;
- De uitvoeringskosten die gemeoid zijn met het beoordelen van de kredietaanvraag, de financiële afwikkeling van het krediet (zowel het uitbetalen als het ontvangen van de aflossingen) en met het debiteurenbeheer;
- De kosten om het risico op wanbetaling af te dekken.

De rente is nu laag, dus dat betekent dat de kosten voor de eerste component minimaal zijn. Helaas weegt dat deel van de kosten al het minst zwaar. De uitvoeringskosten voor sociale kredieten zijn hoger dan voor "normale" leningen, omdat de beoordeling meer maatwerk vraagt. Ongeveer de helft van het aantal aanvragen wordt niet toegekend en ook voor de beoordeling van die kredieten is tijd nodig. Die kosten moeten worden doorberekend in de kredieten die wél worden toegekend. Gelet op de doelgroep kost ook het debiteurenbeheer veel tijd.

Daarnaast is er een groot risico op wanbetaling. Het percentage kredieten dat niet of niet helemaal wordt terugbetaald is relatief hoog. Dat is de reden dat reguliere banken deze doelgroep nauwelijks bedienen. Het gaat bij sociaal krediet vaak om kleine bedragen (tot maximaal € 3600 bruto) en Kredietbanken verstrekken geen hoge kredieten waarmee de kosten van kleine kredieten kunnen worden gecompenseerd. De Kredietbank werkt kostendekkend en heeft geen winst oogmerk.

De keuze om de rente te verlagen heeft voor de lener, maar ook voor leveranciers en schuldeisers een positief effect: met hetzelfde maandelijks aflosbedrag blijft meer geld uit het krediet over om te besteden. Bij het maximaal krediet voor een gezin met een inkomen op bijstandsniveau (bruto € 2520, af te lossen in 36 termijnen van € 70) komt eenmalig een bedrag van ongeveer € 300 extra beschikbaar als de rente wordt verlaagd tot 2,5%. Kiest dit gezin niet voor deze eenmalige € 300 extra, maar voor een lagere maandelijkse aflossing, dan lossen ze ongeveer € 8 per maand minder af (€ 62 in plaats van € 70 per maand). Bij een renteverlaging komt daarnaast een (iets) grotere groep mensen in aanmerking voor een lening: mensen die nu worden afgewezen omdat ze teveel schulden hebben en waarvoor die schulden bij een hoger netto beschikbaar bedrag nét in het krediet zouden passen. De praktijk leert echter dat de schuldenlast meestal zóveel hoger is dan het maximaal krediet, dat ook extra ruimte van een paar honderd euro niets aan het besluit zou veranderen. Het gaat hooguit om een enkel gezin per jaar. Verlaging van het tarief betekent voor de gemeente c.q. de Kredietbank, dat de uitvoeringskosten en het risico niet meer volledig gedekt kunnen worden uit de opbrengsten. Hiervoor moet extra gemeentelijk geld worden vrijgemaakt. Verlagen van het tarief voor alle nieuwe leningen tot 2,5% zou betekenen dat extra dekking moet worden gevonden van ongeveer € 12.000 structureel.

Zoals hierboven is beschreven is het concrete effect van de maatregel zeer beperkt. Het treft een heel klein en vrij specifiek deel van de doelgroep van het Minimabeleid en het heeft maar een eenmalig en erg beperkt effect op de bestedingsruimte. In onze gemeente gaat het om ongeveer 37 leningen. Zoals in hoofdstuk 5 al is aangegeven is er binnen het huidige budget voor het Minimabeleid geen ruimte voor nieuw beleid. Daarom wordt voorgesteld de rente percentages ongewijzigd te laten.

Tot slot wordt nog opgemerkt dat in die gevallen waar het aangaan van een lening echt noodzakelijk is, en voor deze kosten niet vooraf gereserveerd kon worden, er Bijzondere bijstand (suppletie) kan worden verstrekt voor een gedeelte van de kosten van rente en aflossing van de lening bij de gemeentelijke kredietbank. Deze Bijzondere bijstand wordt dan om niet verstrekt.

6.5 Preventie

Armoede is een complex maatschappelijk probleem dat vraagt om een integrale aanpak. Het fenomeen bestaat uit een combinatie van een (langdurig) laag inkomen, gebrek aan maatschappelijke deelname en belemmeringen op het gebied van onderwijs, huisvesting, gezondheidszorg, veiligheid etc. Maar ook

overerving van problemen en de mate waarin iemand in staat is om met zijn problemen om te gaan, spelen een rol. Bij het bestrijden van armoede zijn wij als gemeente dan ook maar één van de partijen.

Zoals in paragraaf 5.2 al is beschreven heeft het opgroeien in armoede niet alleen negatieve effecten op de korte termijn, maar ook op de lange termijn. Opgroeien in armoede betekent ook een verhoogde kans op armoede en sociale uitsluiting als volwassenen. Daarom is het, naast het aanbieden van voorzieningen ook van belang aandacht te hebben voor preventie. Het investeren in preventie en vroegsignalering levert meteen voordelen op (voorkomen is beter dan genezen).

Een van de initiatieven die veel activiteiten ontplooit als het gaat om preventie is de Sallandse Dialoog.

6.5.1 Sallandse Dialoog

De Sallandse Dialoog is een publiek-private samenwerking. De oprichters streven er naar om de financiële zelfredzaamheid van inwoners van Salland op alle mogelijke manieren te vergroten en om de toename van schuldenproblemen te stoppen. Onze gemeente is in 2015 aangesloten. Er is afgesproken om bij de Evaluatie van het Minimabeleid, dus in deze nota, een besluit te nemen over de voortzetting van deelname aan de Sallandse Dialoog.

De Sallandse Dialoog is inmiddels uitgegroeid naar een coöperatie van ruim dertig partners. Onze gemeente is, net als de gemeente Deventer, geen lid van de coöperatie maar werkt vanuit een subsidierelatie. De Sallandse Dialoog is een open netwerk, waarbij alle partners een bijdrage leveren. Zowel in menskracht, natura (kennis en middelen) als financieel (naar vermogen).

Het Ministerie van SZW ziet graag een versnelde ontwikkeling van deze unieke publiek-private samenwerking en biedt daartoe een aanzienlijke subsidie op grond van de "Subsidieregeling ter stimulering van activiteiten die een duurzame bijdrage leveren aan het tegengaan van armoede- en schuldenproblematiek". Voor de periode 2017-2020 is een Ambitie & Actieplan opgesteld. Belangrijke speerpunten zijn; preventie van schuldenproblematiek, vroege signalering, vrijwilligerswerk en coöperatiecases.

De activiteiten worden in werkgroepen en kortdurende innovatietrajecten ontwikkeld en uitgevoerd. Op dit moment lopen er vier belangrijke programma's;

Financiële educatie jeugd

Het in samenwerking met het onderwijs vergroten van de financiële bewustwording bij jongeren; anno 2017 gaat het om het geven van gastlessen in het MBO. Daarnaast wordt samen met partner Topicus gewerkt aan een app voor jongeren. De werktitel hiervoor is Doekoe.

Werkgeversdesk

Deze portal biedt informatie en support aan werkgevers, werknemers, het MKB en ZZP-ers vooral gericht op het bieden van informatie, hoe werkgevers kunnen herkennen dat werknemers financiële problemen en/of schulden hebben en welke acties zij dan kunnen ondernemen. Uiteraard is er ook een link naar de website "ondernemersinzwaarweer", de ingang naar het regionaal project van Ondernemershuis Deventer, waar ook de gemeente Olst-Wijhe bij is aangesloten.

Vrijwilligerswerk

Met name door medewerkers vanuit (financiële) bedrijven te werven. De vrijwilligers gaan dan aan de slag als budgetcoach, gastdocent of schuldhulpmaatje.

Preventieportal

Deze zomer is de nieuwe online portal Geldfit.nl gelanceerd. De website heeft als doel om financiële problemen bij Nederlanders te voorkomen of vroeg te signaleren. Op basis van een korte vragenlijst ziet de gebruiker een overzicht van tips, tools en (vrijwilligers)organisaties bij hem in de buurt, die kunnen helpen bij geldzaken. Ook kan er een aanmeldformulier voor verdere hulp ingevuld worden. Vervolgens wordt er, in onze gemeente, contact opgenomen door Financiën de Baas.

Voor de portal Geldfit wordt samengewerkt tussen landelijke en plaatselijke organisaties, waaronder gemeente Olst-Wijhe en Financiën de Baas. Op dit moment wordt nog gewerkt in de vorm van een pilot. In 2018 wordt, afhankelijk van de resultaten een besluit genomen of dit wordt omgezet naar een structurele samenwerking.

Tot slot is Woningstichting Salland Wonen op dit moment bezig met een zogenoemde coöperatiecase, samen met partners wordt onderzocht hoe er vroegtijdig kan worden ingegrepen bij huurschulden om zo gedwongen huisuitzettingen te voorkomen. Hierbij is een consultant Minimabeleid van onze gemeente betrokken.

Voorgesteld wordt om voor de periode 2018-2021 de subsidie en daarmee deelname aan de Sallandse Dialoog voort te zetten. De subsidie wordt dan vastgesteld op maximaal € 5.000 per jaar voor de periode van vier jaar.

6.5.2 Lokale activiteiten

Zoals hierboven is aangegeven kan voor preventie activiteiten worden aangehaakt bij lopende projecten bij de Sallandse Dialoog. Voor het ontwikkelen van nieuwe projecten of initiatieven op lokaal niveau is ook budget nodig. Bij initiatieven op lokaal niveau kan worden gedacht aan het inzetten van activiteiten als "De week van het geld". Ook kan worden gedacht aan het geven van andere (preventieve) cursussen in samenwerking met bijvoorbeeld het Taalpunt, Financiën de Baas en het Jongerenwerk.

Ook kan worden gedacht aan preventieve programma's op het gebied van kinderen en gezondheidszorg. In 2018 wordt de (nieuwe) Nota lokaal gezondheidsbeleid 2018-2021 aan u voorgelegd. Een van de aandachtspunten zal zijn de relatie tussen armoede en schulden enerzijds en gezondheidsproblemen anderzijds. De minder goede gezondheid van mensen met een lage Sociaal Economische Status wordt deels veroorzaakt door hun leefstijl en leefomgeving. Mensen uit deze groep roken bijvoorbeeld vaker, eten minder vaak groente en fruit, bewegen minder, en wonen vaker in een buurt met weinig groenvoorzieningen en minder veilig verkeer. Een slechtere gezondheid kan echter ook de oorzaak zijn van een lagere Sociaal Economische Status, bijvoorbeeld doordat deze het volgen van een opleiding aan deelname aan het arbeidsproces in de weg staat.

Voor het opzetten van lokale preventie activiteiten is dan voor de komende periode van vier jaar in totaal een bedrag beschikbaar van € 25.000. Voorstellen hiervoor worden te zijner tijd ter besluitvorming aan het College voorgelegd.

6.6 Maatwerk

Zoals in hoofdstuk 4 al is beschreven is een van de belangrijkste conclusie uit de gesprekken met de stakeholders is dat we kinderen moeten ont-zorgen. Juist kinderen die opgroeien in armoede hebben al veel aan hun hoofd. Ook werd veel genoemd dat er eigenlijk al heel veel aan regelingen en voorzieningen is, maar dat we het niet van elkaar weten. Een veel gehoorde opmerking is dan ook; "Er is een teveel aan regels, probeer de regelingen samen te voegen en maak de aanvraagprocedure zo simpel mogelijk". Ook kwam eigenlijk in alle gesprekken terug dat er behoefte is aan een manier om snel iets te kunnen regelen, maatwerk. Is het bijvoorbeeld mogelijk om de professionals in het veld een mandaat te geven om zonder aanvraagprocedure de noden van kinderen op te lossen? Kort samengevat gaat het dus om de vraag naar vindbaarheid van de regelingen, en een manier om snel maatwerk te kunnen regelen.

Bij de beoordeling van de aanvragen wordt gekeken naar de Participatiewet en aanvullend de (lokale) Beleidsregels Bijzondere bijstand en Minimaregelingen gemeente Olst-Wijhe. In principe kent de Bijzondere Bijstand ruimte voor maatwerk. Er wordt vastgesteld of de kosten in het individuele geval noodzakelijk zijn.

Bij het vaststellen van de nieuwe beleidsregels Bijzondere bijstand en Minimabeleid wordt gekeken of deze meer regelluw kunnen worden gemaakt, zonder overigens de regeling zelf uit te breiden.

In het najaar van 2017 volgt het volledige Team Werk, Inkomen en Zorg een training "De omgekeerde toets". Dit is een werkwijze die uitgaat van een integrale benadering waarbij meer wordt gekeken naar het effect dat wordt bereikt. Uitgangspunt is dan niet het recht op een regeling maar "wat is hier nodig". Daarbij wordt gekeken of dit past bij de doelstelling van de wetten van het sociaal domein. Vervolgens wordt bekeken welke wettelijke instrumenten er zijn om dit doel met en voor de burger te realiseren. Dit resulteert in een besluit op maat terwijl bezwaar en beroep goed mogelijk is.

Daarnaast zullen de consulenten Minimabeleid zich de komende periode naast het afhandelen van de aanvragen zich nog meer gaan richten op de buitenwereld. Zij zullen naast de gesprekken met individuele klanten ook meer in gesprek gaan met de professionals in het veld. Te denken valt dan aan (jeugd)hulpverleners, interne begeleiders van scholen, welzijnswerkers, jongerenwerkers, maar ook de vrijwilligers van bijvoorbeeld het Noaberhuus, de Voedselbank, (sport)verenigingen, kerken et cetera.

Door meer met elkaar in gesprek te gaan wordt de bekendheid met de regelingen vergroot. Ook kunnen de samenwerkingspartners de financiële problemen beter herkennen en bespreekbaar maken. Doordat er meer contact is kunnen zij een warme overdracht doen naar de consulenten Minimabeleid. Op deze wijze worden niet alleen de kinderen maar wordt het gezin in zijn geheel ondersteund om achterstand door armoede tegen te gaan.

Hoofdstuk 7 Benodigde middelen

Tot slot worden in deze paragraaf voorstellen gedaan voor de inzet van het beschikbaar budget zoals vastgesteld in hoofdstuk 5:

	2017	2018	2019	2020	2021
Bijzondere bijstand*	€ 551.155	€ 555.373	€ 555.373	€ 555.373	€ 555.373
Reductieregeling	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Extra middelen voor kinderen	-	€ 47.273	€ 47.273	€ 47.273	€ 47.273
Preventie**		€ 11.500	€ 11.500	€ 11.500	€ 11.500
Kwijtschelding***	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000

*Bijzondere bijstand is inclusief € 30.000 Individuele inkomensvoetstuk.

**Dit bedrag komt uit de resultaatbestemming eenmalige budget uit 2017

***Opnieuw beoordelen kadernota 2019-2022

Zoals in hoofdstuk 5 al is aangegeven wordt een deel van het budget van 2017 voor ongeveer € 45.000 doorgeschoven naar 2018 t/m 2021. Omdat het hier om een niet structureel bedrag gaat is het niet reëel om dit bedrag in te zetten voor een extra voorziening in het kindpakket. Immers de jaren daarop volgend komt deze voorziening dan weer te vervallen. Daarom wordt voorgesteld dit bedrag in te zetten voor de in de paragraaf 7.6 genoemde incidentele preventie activiteiten.

Vanaf 2018 is dan voor het kindpakket een structureel bedrag van bedrag van € 47.273 beschikbaar. Dit is het bedrag dat overblijft na aftrek van de uitvoeringskosten.

In paragraaf 7.1 wordt voorgesteld dit bedrag in te zetten voor enerzijds de uitbreiding van de doelgroep (kinderen) voor de Reductieregeling en verhoging van het maximaal bedrag.

Uitbreiding doelgroep

Het huidige gebruik is vastgesteld op 227 huishoudens waarbij sprake is van 134 kinderen.

Bij uitbreiding van de doelgroep, kinderen waarvan de ouders een inkomen hebben tot 130% WSM gaat het om 31 extra kinderen. Bij een gelijkblijvend bereik van 67% gaat het dan om 21 kinderen. Hiervoor is uitgaande van € 300 een extra bedrag van totaal € 6.300 per jaar nodig.

Verhoging maximaal bedrag

Voorgesteld wordt de Reductieregeling voor alle kinderen vallend binnen de (nieuwe) doelgroep te verhogen met € 250 naar een totaal bedrag van maximaal € 550 per jaar.

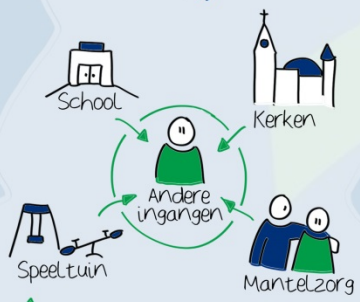
Dit komt op een totaal bedrag van € 38.750.

Deze extra bedragen van respectievelijk € 6.300 en € 38.750 samen passen binnen het totaal extra budget van € 46.064.

7.1 Evaluatie

Voorgesteld wordt het vastgestelde Minimabeleid medio 2021 te evalueren. Aan de hand van de uitkomsten van deze evaluatie wordt eventueel nieuw beleid voorgesteld. Dit beleid kan dan ingaan per 1 januari 2022.

Vroegsignalering
samenwerkingspartners

Het gaat om het 1^e contact!

VERGROTEN BEREIK
SUCCESFACTOREN!

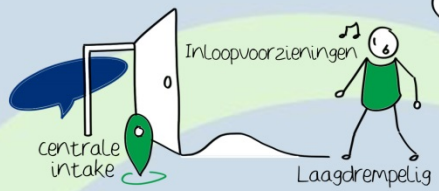

Welkom!
Wethouder
Herman Engberink

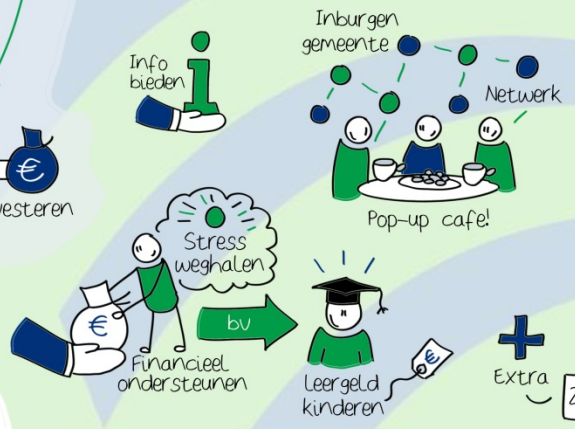
Kansen voor kinderen
Bereik versterken

Verbinding & samenwerking

Doorvragen & doorverwijzen

MEEDOEN
HOE DRAAGT UW ORGANISATIE BIJ?

Holstohus

Talent-ontwikkeling
Schoolsupport

Ondersteun ook het gezin in zijn geheel!

KANSEN VOOR ALLE KINDEREN
KINDPAKKET

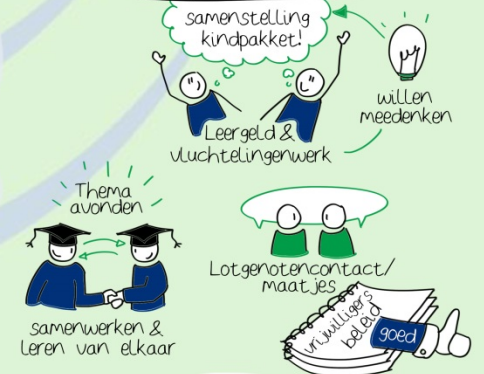
Goedkoper
+ Extra
Zorgverzekering
Eigen risico meenemen

Vroegsignalering bij schulden

Fiets & vervoer

Om achterstand door armoede tegen te gaan!

AANDACHTSPUNTEN
AANBOD

Vroegtijdig samenwerken
Bereik doelgroep
Regelingen

IEDEREEN KAN (BLIJVEN) MEEDOEN
Henrike Reinders

MINIMABELEID VERRIJKEN

ARMOEDECONFERENTIE

11 OKT